

Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2012

Migration counts at Falsterbo in the autumn of 2012

Meddelande nr. 274 från Falsterbo Fågelstation

Nils Kjellén

Räkningar i Naturvårdsverkets regi bedrevs mellan 1 augusti och 20 november. Totalt bokfördes rekordsiffran 4,2 miljoner sträckare. De dominerande västvindarna koncentrerade sträcket till Falsterbo, men sannolikt har även häckningen gått bra för många arter. Flertalet arter sträckte i stort antal och nytt årsbästa bokfördes för t.ex. vitkindad gås, bläsand, sjöorre, småskrake, röd glada, sparvhök, pilgrimsfalk, silltrut, ringduva, ladusvala, dubbeltrast, bergfink och steglits. På den negativa sidan kan nämnas berglärka, grönfink och lappspurv. Dålig gnagarförekomst i Norrland gjorde att många rovfåglar var fåtaligare än det goda året 2011, men andelen fjolårsfåglar var istället hög för t.ex. fjällvråk och tornfalk. Ungfågelsandelen låg under medel för flertalet rovfåglar med bivråk som lysande undantag. Bland invasionsarterna märktes främst den rekordartade utflyttningen av blåmes, talgoxe och stjärtmes.

ALLMÄNT

De standardiserade hösträkningarna i Naturvårdsverkets regi påbörjades hösten 1973 som en del i deras fågelmonitoring. Sedan 2001 ansvarar undertecknad för dessa räkningar som redovisas årligen i Fåglar i Skåne (Kjellén 2012 och tidigare). Numera presenteras det samlade resultatet löpande på Falsterbo Fågelstations hemsida under www.falsterbofagelstation.se/index_s.html.

FÄLTARBETE

Under perioden 1 augusti till 20 november upprätthölls daglig bevakning av sträcket. Samtliga arter räknades från gryningen fram till kl 14.00 vintertid. Om det vid denna tidpunkt fortfarande pågick rovfågelsträck räknades detta fram tills det upphörde. Under ett fåtal dagar, när sträcket på grund av otjänlig väderlek varit obefintligt, har räkningarna avslutats före kl 14.00. Nils Kjellén har räknat 1 augusti t.o.m. 20 november medan David Erterius var på plats 11 augusti–10 november. Vi delade då upp arterna för att erhålla så god täckning som möjligt. Observationsplats har hela tiden varit den sydvästligaste udden, Nabben. Endast under ett fåtal dagar då vindarna förskjutit rovfågelsträcket mot norr har observatörerna flyttat upp till Fyren vid middagstid, för att täcka sträcket bättre. Som avlösare för någon av oss under ett fåtal dagar har Bengt Grandin, Louis Hansen, Björn Malmhagen och Stephen Menzie fungerat. Alla inblandade tackas varmt för sin medverkan.

Tim Andersen har som vanligt skickat sträck-siffror från insträcket vid Stevns klint mitt emot Falsterbo. Där var det bevakning fyra dagar i juli, 18 dagar i augusti, 19 dagar i september, 19 dagar i oktober, fyra dagar i november och tre dagar i december. Från Hellebäck, norr om Helsingör, med bevakning 49 dagar 25 juli–1 december, har siffror erhållits från Steen Søgaard.

RESULTAT OCH DISKUSSION

Vintern 2011/2012 var betydligt mildare än de två föregående. Även större delen av våren blev

mildare än normalt medan nederbördsmängderna låg under medel. Juni och juli upplevdes som svala och regnrika, men genomsnittet ligger nära medel. Det handlade definitivt inte om samma skyfall som drabbade delar av mellersta och norra Sverige. Sedan kom augusti som dominerades av fint sommarväder med få lågtryckspassager. Medan häckningen generellt gick sämre åtminstone i fjälltrakterna p.g.a. kyla och regn, torde ungproduktionen i södra Sverige varit betydligt bättre. I Norrland var gnagarbristen slående efter den goda sommaren 2011, men i södra Sverige fanns det uppenbarligen relativt gott om smågnagare. Trots regnet verkar häckningen för flertalet tropikflyttare ha gått bra. Det samma gäller sannolikt även flertalet kortflyttare i södra delen av landet, där bestånden dock i en del fall ännu inte hämtat sig efter de två kalla vintrarna.

På grund av det fina vädret i augusti var förekomsten av adulta vadare och vissa måsfåglar sämre än vanligt. Västvindar dominerade dock och flertalet tropikflyttande rovfåglar uppträdde i hyfsade antal, medan flera tättingar med vinterkvarter söder om Sahara var talrika. September bjöd mer normalt väder med fortsatta västvindar och sträcket var fortsatt bra överlag. Den goda passagen fortsatte under ett växlingsrikt oktoberväder, med rekordsiffror för flera arter. Avslutningen i november var mer normal och kylan dröjde till december.

Sammanlagt bokfördes 168 olika fågelarter som utsträckande (Tabell 4). Då räknade vi som vanligt inte storskarv, gråtrut, havstrut och kentsk tärna, vilka främst flyger runt och näringssöker. Hösten går till historien som den fågelrikaste hittills med totalt knappt 4,2 miljoner sträckare att jämföra med ett genomsnitt på 1,6 miljoner. Tidigare högsta antal var 3,5 miljoner hösten 1975. Liksom då bestod majoriteten av bo/bergfink som utgjorde 59 % av höstens summa. Andra talrika arter var ringduva (12 %), blåmes (7 %), vitkindad gås (4 %) och stare (3 %). Orsaken till den höga summan tor-

Föregående sida: Gryning över Nabben 25 september 2012 med blåmesar i luften. Foto: Björn Malmhagen.

de främst vara att de dominerande västvindarna koncentrerade sträcket till Falsterbo i högre grad än ett normalår. Sannolikt speglar dock resultatet även ett bra häckningsutfall för många arter. Bland invasionsarterna märktes främst rekord-uppträdandet av blåmes, talgoxe och stjärtmes. Även sidensvansen var förhållandevis talrik.

ROVFÅGLAR

Liksom tidigare år har de icke åldersbestämda rovfåglarna fördelats efter bestämd procent i varje 10-dagarsperiod. Sammanlagt 66 985 rovfåglar kan jämföras med ett genomsnitt på drygt 44 000 sedan 1973. Faktum är att årsumman överträffar det tidigare rekordet på drygt 65 000 från hösten 1974. Dock utgjordes hela 68 % av sträckarna utav sparvhökar, medan ormvråken var relativt fåtalig med knappt 11 000. Flertalet arter låg snarast över medel och rekordsiffror bokfördes för röd glada, sparvhök, kungörn och pilgrimsfalk. Liksom för flertalet sträckare var antalet rovfåglar förhållandevis lågt under 1990-talet, för att sedan stiga påtagligt. Ungfågelsandelen åren 2011–2012 samt medelvärden för olika tidsperioder återfinns i Tabell 1. Höstens genomsnittliga procentandel ligger klart under medel för hela perioden, även om vi endast inkluderar de 12 vanligaste arterna (Tabell 1). Ett undantag är glädjande nog bivråk, men även brun glada. Enligt Tabell 1 var häckningsutfallet generellt klart sämre perioden 1986–1995, jämfört med de senaste 17 åren! Årets passage uppdelad på tiodagarsperioder samt medeltal för åren 1973–2011 återfinns i Tabell 4. Utvecklingen för de 16 vanligaste rovfåglarna under 40-årsperioden visas i Figur 1.

Bivråk *Pernis apivorus*

Efter fjolårets tämligen höga 7 479 sträckare sjönk antalet till relativt låga 3 846. Koncentrationen av adulta bivråkar till Falsterbohalvön varierar kraftigt p.g.a. vädret under sträcktoppen i månadsskiftet augusti/september. Sedan åldersbestämningen inleddes 1986 har antalet gamla fåglar således varierat mellan

1 426 (2010) och 6 718 (1989). Höstens 3 096 adulta utgör den åttonde lägsta siffran i serien. Allmänt var minskningen betydligt kraftigare fram till 1990 än efter detta år (Figur 1). Så länge ungproduktionen är oförändrad finns det kanske hopp, även om arealen regnskog i Västafrika fortsätter att minska. Om vi utgår från en beståndsuppskattning på 6 600 par (Ottosson m.fl. 2012) innebär det att 57 respektive 23 % av det adulta beståndet passerade Falsterbo de två senaste höstarna. Detta är en hög andel men sannolikt ingår även en del icke-häckare bland sträckarna. Däremot torde relativt få norska och finländska häckare passera Falsterbo.

Vid Stevns klint räknades en insträckande redan 28 juni, men antalen var låga ända fram till slutet av augusti. Första tresiffriga antalet kom inte förrän 26 augusti, men redan följande dag registrerades årsbästa med 778 bivråkar. Efter 420 ex 30 augusti sjönk antalen samtidigt som ungfågelsandelen ökade. Ännu den 18 september räknades 112 juvenila men sedan var det roliga över och endast 19 ex bokfördes i oktober. Ungfågelsandelen på 20 % ligger klart över medel (Tabell 1), men minskar till 16 % om vi istället jämför med medeltalet adulta sträckare sedan 1986. Trots den regniga sommaren var alltså ungproduktionen god och det finns inget som tyder på att dåligt häckningsresultat skulle vara en huvudorsak till den långsiktiga minskningen.

Bivråken minskar även i Finland där en tydlig nedgång konstaterats sedan mitten av 1980-talet, trots oförändrat häckningsutfall (Honkala m.fl. 2011). Där uppges minskningen av andelen äldre skog och konkurrens om boplatsområden med den starkare duvhöken som möjliga orsaker i sen tid. Utvecklingen i Danmark och Norge är sämre dokumenterad. Flertalet svenska bivråkar övervintrar i tropiska Västafrika (Fransson & Pettersson 2001). Eftersom den svenska reproduktionen förefaller vara tillfredsställande och jakten i Medelhavsregionen rimligen har minskat på senare år, är det fullt möjligt

Andelen ungfåglar bland de sträckande bivråkarna låg över medelvärdet. Foto: David Erterius.

att den främsta förklaringen till den svenska beståndsnedgången återfinns i övervintringsområdet i Västafrika. Där omvandlas regnskogen efterhand främst till oljepalmsplantager. Vid Stevns klint låg dagssiffrorna generellt klart under Falsterbos. Totalt räknades 1 623 bivråkar under hösten (42 %), medan antalet vid Hellebäck inskränkte sig till 251 ex.

Brun glada *Milvus migrans*

Redan 11 augusti passerade fyra bruna glador, vilka följdes av ytterligare sex under månaden. Efter tre fåglar 12 september lossnade det rejält och inte mindre än tio räknades följande dag. Detta utgör nytt dagsrekord med god marginal och dessutom vände ytterligare en fågel över halvön denna dag. Ytterligare höga antal var sex utsträckande 24 september och fyra 10 oktober. Sista datum blev 22 oktober, men en insträckande noterades vid Stevns klint följande dag. Sammanlagt 37 bruna glador ligger endast nå-

got under fjolårets rekord och arten är en av de snabbaste klättrarna på listan över signifikant ökande arter. Vid Stevns summerades 20 ex, vilket utgör 54 % av Falsterbos siffra. Av dessa sågs åtta toppdagen 13 september. Årets sträckare fördelar sig på tolv adulta, 15 fjolårsfåglar (2K) och tio juvenila. En av de senare som passerade 10 oktober uppvisade drag av den östliga formen *lineatus* och klassas av Dick Forsman som "eastern integrate".

Ungfågelsandelen på 27 % kan jämföras med ett snitt på 17 % (Tabell 1). Mediandatum för de äldre (13 september) ligger sex dagar senare än medel, medan de juvenila kulminerade fyra dagar senare än normalt, 22 september. Det verkar uppenbart att den ökande ungfågelsandelen i Falsterbo speglar fler häckande par i Sverige. Ottosson m.fl. (2012) uppskattar beståndet till 10 par. Under 2011 konstaterades häckningar i såväl Norrbotten som Södermanland och Närke (Strid & Eriksson 2012). I Böringeområdet

TABELL 1

Ungfågelsandel (%) bland sträckande rovfåglar i Falsterbo 1986–2012.

Proportion of juveniles (%) among migrating raptors at Falsterbo 1986–2012.

	2011	2012	Medel Mean	Medel 86-90	Medel 91-95	Medel 96-00	Medel 01-05	Medel 06-10	Medel 11-12
Bivråk	18	20	13	13	10	11	13	14	19
Brun glada	32	27	17	15	17	7	26	25	30
Röd glada	60	67	74	83	76	75	76	65	64
Havsörn	34	42	38	36	36	29	52	38	38
Brun kärrhök	57	57	73	76	78	77	74	68	57
Blå kärrhök	88	51	65	60	57	66	74	68	70
Stäpphök	88	28	50	25	0	100	46	72	58
Ängshök	44	63	60	51	51	69	75	57	54
Duvhök	97	81	93	96	95	100	95	82	89
Sparvhök	87	82	79	79	80	73	78	80	85
Ormvråk	39	53	47	38	44	53	49	49	46
Fjällvråk	61	1	28	25	19	19	35	39	31
Mi skrikörn	0	0	1	0	0	0	8	0	0
Kungsörn	100	44	71	43	72	100	75	100	72
Fiskgjuse	44	42	50	50	51	60	51	40	43
Tornfalk	84	57	76	70	75	79	81	80	71
Aftonfalk	-	-	81	50	79	100	100	50	-
Stenfalk	87	60	85	88	86	82	91	81	74
Lärfalk	87	82	86	89	84	87	85	86	85
Pilgrimsfalk	36	18	31	40	31	29	29	34	27
Medel	60	46	56	51	52	61	61	56	55
12 arter	62	49	59	59	58	59	61	59	56

gjorde ett par häckningsförsök 2011 och i år producerades där minst en unge. I Finland hittades de första häckningarna på tio år 2002 och 2009 registrerades två häckningsförsök (Honkala m.fl. 2010).

Röd glada *Milvus milvus*

Förutom 29 utsträckande 11 augusti var antalen i denna månad blygsamma. Efter 107 glador 13 september kom en första topp med 402 den 24:e. Efter en period med sämre sträckväder med friska vindar sträckte 337 ex när vinden avtog på eftermiddagen 10 oktober. Efter nattfrost rådde följande dag perfekt rovfågelsväder och det var upplagt för ett nytt dagsrekord. Förväntningarna infriades och inslaget av glador i vråkströmmen var tidvis intensivt. Vi summerade 1 017 utsträckande fram till kl 16.30. Efterhand försköts sträcket rätt långt norrut, vilket nog är

förklaringen till att inte mindre än 1 029 räknades på den danska sidan. Därefter minskande antal resten av månaden och ovanligt få sågs i november. I samband med kyla och snö räknades 38 insträckande från Stevns klint 23 november–12 december. Summan (3 089) sprängde för första gången 3000-vallen och den långsiktiga uppgången fortsätter (Figur 1). Vid Stevns klint bokfördes 2 337 ex, vilket utgör tre fjärdedelar av Falsterbos antal. Gladan är nog den svenska art där utsträcket är mest koncentrerat till Nabben och uppe vid Hellebäck inskränkte sig antalet till 44 glador, vilket kan jämföras med ett snitt på 21 sedan 1988. I Danmark är gladan fortfarande förvånansvärt sällsynt, men har börjat öka de senaste åren. I Storbritannien har en successiv ökning ägt rum, med stöd av inplantering av bl.a. svenska fåglar, och 2010 fanns minst 1 193 par (Holling 2012). Medi-

andatum inföll på toppdagen 11 oktober för såväl adulta som juvenila, vilket innebär en något senare passage än vanligt. Ungfågelsandelen på 67 % ligger klart under medel, men är i alla fall något högre än fjolårets rekordlåga notering (Tabell 1). I dagsläget har vi ingen riktig koll på häckningsutfallet, men det känns rimligt att ungproduktionen efterhand gått ner när tätheten ökat i Skåne. En annan möjlighet är att fler äldre glador väljer att sträcka söderut ifall konkurrensen bland ett ökande antalet övervintrare hårdnar. Sannolikt är överlevnaden en normalvinter större för de fåglar som stannar i Sverige, jämfört med sådana som flyttar till främst Frankrike och Spanien.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Efter en relativt snabb ökning omfattade den skånska populationen under året hela 20 par (Ivarsson 2012). I Danmark, dit arten spritt sig från Tyskland, fanns 38 par 2011 (Nyegaard 2012). Även i Finland går det bra för havsörnen, med ett uppskattat bestånd på 430 par 2010 (Stjernberg m.fl. 2011). Tillväxten av den svenska populationen speglas av de ökande sträcksiffrorna från Falsterbo, även om de årliga fluktuationerna är relativt stora (Figur 1). Höstens 33 sträckare utgör en förhållandevis låg siffra, vilken sannolikt främst förklaras av en mild höst. Numera kan man se havsörnar på halvön året runt och enstaka fåglar uppehåller sig på Måkläppen längre eller kortare perioder. Det är däremot osäkert hur många av sträckarna som har sitt ursprung i Skåne.

Fem subadulta fåglar under augusti följdes av endast en i september. I samband med kallluftsgenombrottet 11 oktober räknades nio utsträckande och därefter bokfördes ytterligare 17 månaden ut. Från Stevns klint räknades 22 ex varav tio passerade 11 oktober. Vid Hellebäck räknades förhållandevis låga tre havsörnar. Höstens individer fördelar sig på tre adulta, en äldre subadult, 15 yngre subadulta och 14 ungfåglar. Ungfågelsandelen varierar en hel del och årets 42 % ligger något över medel (Tabell 1).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Sträcket var igång från början av augusti och utsträckande fåglar bokfördes under flertalet dagar fram till 11 oktober. En första topp med drygt 100 inföll 10–13 augusti och nästa kom 27–30 augusti då drygt 150 passerade. Högsta dagssumma var 87 ex 9 september och hyfsade antal sträckte sedan månaden ut. Bortsett från 20 ex den 6:e var antalen i oktober blygsamma. Sammanlagt 911 bruna kärrhökar ligger något över fjolårets siffra. Efter en successiv ökning fram till sekelskiftet har antalen snarast minskat lite (Figur 1). Kanske är det så att näringsunderlaget nu bromsar en vidare expansion. En likartad utveckling syns i Finland med en kraftig ökning fram till sekelskiftet och en mindre tydlig uppgång sedan dess (Honkala m.fl. 2011). I Danmark har beståndet varit stabilt de senaste 15 åren (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012).

Mediandatum för de adulta inföll något senare än normalt, 9 september. Ungfågelnas kulminerade mer normalt 30 augusti. Årets ungfågelsandel på 57 % är bland de lägre i serien och det verkar som andelen sjunkit de senaste sju åren (Tabell 1). Sämre ungproduktion, kanske som en följd av ökade tätheter, har nog bidragit till att beståndsökningen planat ut. Av de adulta kärrhökarna utgjorde hanarna 52 % vilket är fem procent över medel sedan 1986. Bland hanarna utgjordes 8 % av fjolårsfåglar (2K), medan motsvarande siffra för honorna var 4 %. Generellt sträcker yngre, subadulta, fåglar, vilka normalt inte häckar, tidigare än adulta hos samtliga rovfåglar. Vid Stevns räknades 548 bruna kärrhökar (60 %) och uppe vid Hellebäck bokfördes 61 sträckare, vilket ligger något under medel.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Totalt 17 adulta blå kärrhökar i augusti får tas som ett tecken på att häckningen misslyckats i gnagarbristens Norrland. Sedan följde en gles passage under september och en litet stöt i början av nästa månad, då som mest 18 respektive 27 ex räknades i samband med kallluftsgenombrottet 10–11 oktober. Därefter spridda skurar

En ung ängshök sträckte ut 21 augusti. Foto: David Erterius.

fram till säsong avslutningen. Mediandatum för adulta hanar inföll senare än normalt 6 oktober, medan honorna kulminerade mer normalt den 18 september. Ungfågelstoppen 11 oktober ligger också nära medel. Allmänt har, liksom för flera andra kortflyttare, en generell senareläggning av sträcket ägt rum sedan 1970-talet (Tabell 3). Andelen hanar bland de adulta (45 %) kan jämföras med ett medel på 46 %.

Efter fjolårets topp p.g.a. gnagartoppen sjönk totalsumman till mer normala 199 blå kärrhökar i brist på bytesdjur. Långsiktigt syns en klar nedgång trots stora årliga fluktuationer (Figur 1). De juvenila är överrepresenterade i Falsterbo, varför en ungfågelsandel på 51 % snarast speglar ett dåligt häckningsresultat (Tabell 1). Om vi istället jämför med medeltalet adulta sträckare sedan 1986 stiger andelen till 56 %.

I Finland har beståndskurvan pekats svagt nedåt sedan 1980, men antalet ökade klart under det goda gnagaråret 2009 (Honkala m.fl. 2011).

Rimligen gäller detta också 2011 som ännu ej redovisats. På de Brittiska öarna har arten minskat med 18 % sedan 2004 (Holling 2012). På den danska sidan räknades 126 sträckare vilket motsvarar 63 % av Falsterbosiffran. Skillnaden mellan enskilda dagar var som vanligt stor, med t.ex. 41 sträckare toppdagen 11 oktober. Detta beror på att den blå kärrhöken sträcker på förhållandevis bred front och vädret styr koncentrationen till olika lokaler. Vid Hellebäck räknades endast 49 ex under hösten, vilket kan jämföras med ett genomsnitt på 77 sedan 1988.

Stäpphök *Circus macrourus*

Stäpphöken var tidigare en sällsynt gäst i Falsterbo med endast två sträckare under 1970-talet, vilket ökade till elva under 1980-talet och tio på 1990-talet. Efter upp till 14 sträckare i början av innevarande sekel minskade antalen något igen. Under hösten 2011 upplevde vi den hittills kraftigaste invasionen till Nordväst-

europa. I Falsterbo räknades då 43 stäpphökar, varav majoriteten utgjordes av ungfåglar. Under våren 2012 gjordes sedan ovanligt många iakttagelser i Sverige av främst 2K-fåglar. Majoriteten av dessa verkar dock ha dragit österut relativt snabbt. Under hösten gjordes ånyo många fynd, där fjolårsfåglar återigen dominerade. Den första sträckaren i Falsterbo passerade 21 augusti och följdes av ytterligare sju under slutet av månaden. Därefter följde 19 fåglar under september, med som mest tre den 9:e. Säsongen avslutades av en hane den 3:e och en ungfågel 10 oktober. Totalt summerades 29 stäpphökar, vilket endast överträffas av fjolårets rekord. Fördelningen var 14 hanar, sju honor och åtta ungfåglar. Av de adulta utgjordes minst nio av hannarna och fem av honorna av 2K-fåglar. Kanske hade en del av dessa passerat halvön som juvenila föregående höst. Ungfågelsandelen på 28 % ligger klart under medel (Tabell 1). Mediandatum inföll i ordningen 30 augusti för hanar, 9 september för honor och 23 september för ungfåglar. Detta innebär att passagen låg tidigare än genomsnittet för hanarna, vilket säkert beror på den höga andelen fjolårsfåglar, och något senare främst för ungfågarna. Vid Stevns klint registrerades åtta stäpphökar varav minst två inte sågs från Nabben.

Föregående höst sågs hela fem ungfåglar som bedömdes vara hybrider mellan stäpphök och blå kärrhök och under hösten passerade en sådan ungfågel 23 september. Sannolikt ökar frekvensen hybrider ifall en art, i detta fall stäpphök, sprider sig till ett område där en närstående art (blåhök) funnits länge.

Ängshök *Circus pygargus*

Det svenska beståndet uppskattades till 60 par 2011 (Strid & Eriksson 2012). Detta innebär att det hållit sig rätt konstant de senaste tio åren efter en viss minskning, främst på Öland. Under sommaren fanns två stationära hanar i Nordostskåne men någon häckning kunde inte konstateras (Olofsson 2012). I Danmark registrerades 22–25 par 2011, vilket utgör en liten

uppgång jämfört med närmast föregående år (Nyegaard 2012). Fågarna är nästan helt koncentrerade till Sydvästjylland. I Finland finns ett litet bestånd i sydost vilket endast omfattade tre par 2009 (Honkala m.fl. 2010).

Antalen i Falsterbo har fluktuerat en hel del sedan 1973 (Figur 1), men höstens åtta sträckare överensstämmer med medelvärdet. Sträckarna fördelade sig på en hane, två honor och fem ungfåglar. Detta innebär en ungfågelsandel på 63 %, vilket ligger nära medel (Tabell 1). Vid Stevns klint bokfördes endast två unga ängshökar, vilka dock inte observerades från Nabben. Även vid Hellebäck observerades två sträckare under hösten, men där ses normalt inga alls.

Duvhök *Accipiter gentilis*

Det råder delade meningar om ifall duvhöken för närvarande minskar hos oss. Dock finns en tydlig nedgång i såväl standardrutter som vinterrutten sedan sekelskiftet (Lindström & Green 2013). Sentida minskningar finns även belagda från såväl Danmark som Norge och Finland (Nielsen & Storgård 2006, Grønlien 2004, Honkala m.fl. 2011). Som orsaker anges minskad areal gammelskog men även direkt mänsklig förföljelse, främst från danska fasanodlare.

De årliga fluktuationerna i Falsterbo är rätt stora utan någon tydlig trend under perioden (Figur 1). Generellt räknas fler fåglar om senhösten är kall. Det är därför något förvånande att höstens 41 sträckare ligger över genomsnittet på 33 ex. Redan 15 augusti sågs en ung hona vid Nabben, vilken sedan höll till i området åtminstone fram till 9 september. Vid Stevns bokfördes en insträckande redan 24 september, medan den första sträckaren i Falsterbo inte sågs förrän 22 oktober. Efter ytterligare några fåglar kom en kraftig topp på 15 fåglar efter nattfrost 27 oktober, då 18 räknades på den danska sidan. Efter sex följande dag sågs sedan endast mindre antal fram till dess att räkningarna avslutades. Bland sträckarna återfanns fler adulta än vanligt med sju hanar och en hona, som faktiskt endast utgör den andra någonsin i serien. Den 24 okto-

Hösten 2012 sträckte drygt 45 000 sparvhökar förbi Nabben. Foto: David Erterius.

ber vände en adult hane som uppvisade karaktärer för den östliga rasen *buteoides*, vilken häckar i Ryssland. Bland ungfåglarna utgjordes 79 % av hanar. Generellt övervintrar adulta längre norrut än ungfåglar och honor längre norrut än hanar. Normalt dominerar de juvenila helt i Falsterbo och ungfågelsandelen på 81 % ligger klart under medel (Tabell 1). Tidsmässigt var passagen normal med mediandatum 27 oktober för unga hanar. Vid Stevns klint bokfördes 31 duvhökar (76 %) medan endast fyra räknades uppe vid Hellebäck, att jämföras med ett medeltal på 17 ex

Sparvhök *Accipiter nisus*

Sträcket var som vanligt igång från början av augusti och utsträckande sparvhökar bokfördes alla dagar utom sju. Antalen ökade successivt under augusti med högsta siffran 857 den 30:e. Den första tusendagen (1 004 ex.) var 3 september och den följdes av ytterligare fem under måna-

den med maximalt 1 957 den 30:e. Följande dag bokfördes 1 962 utsträckande och nu inleddes en fantastisk passage då det verkligen sprutade ut sparvhök vid Nabben. Ytterligare sex tusendagar fram till 11 oktober innehöll som mest 3 356 den 7:e och makalösa dagsrekordet 4 224 ex 10 oktober. Denna dag passerade 800 den första halvtimmen efter gryningen och utsträcket fortsatte fram till kl 18.00. Endast två gånger tidigare har mer än 3 000 sparvhökar räknats, nämligen 3 468 ex 5 oktober 1999 och 3 616 ex 16 september 2011. Sedan minskade antalen och efter 1 057 ex 19 oktober räknades inga högre siffror. Antalet i november inskränkte sig till drygt 600 (Tabell 4).

Efter två sämre höstar med i storleksordningen tjugotusen sträckare, som bröt den ökande trenden, summerade vi 38 127 sparvhökar föregående höst (Figur 1). Detta rekord blev dock inte långvarigt eftersom hösten slutade på inte mindre än 45 296 ex. Detta innebär att inte

mindre än 68 % av höstens rovfåglar utgjordes av sparvhökar. Det svenska beståndet har nyligen uppskattats till 44 000 par (Ottosson m.fl. 2012) och den är därmed vår talrikaste rovfågel. I Danmark finns ingen tydlig utvecklingstrend under häckningstid sedan 1970-talet (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). I häckfågelstudierna från Finland finns en negativ trend sedan 1980, som förstärkts de senaste åren. Räkningarna baseras på funna bon och författarna tror att minskningen delvis är en effekt av att bona är svårare att hitta i de ökande, täta barrträdplanteringarna, jämfört med mer naturlig skog (Honkala m.fl. 2011). Vid Stevns registrerades 10 902 sparvhökar vilket motsvarar 24 % av Falsterbos antal. Dagssiffrorna låg generellt klart under motsvarande från Nabben, med exempelvis 1880 rekorddagen 10 oktober. Från Hellebäck räknades 1 783 ex att jämföra med ett genomsnitt på 1 383 ex.

De unga honorna kulminerade fyra dagar senare än normalt 10 september och de unga hanarna sex dagar senare (3 oktober). Motsvarande adulta kategorier hade i stället sin sträcktopp relativt tidigt 10 respektive 11 oktober. Långsiktigt har mediandatum för samtliga sparvhökar snarast tidigare lagts sedan starten 1973 (Tabell 3). Ungfågelsandelen slutade på förhållandevis höga 82 % (Tabell 1). Det är fullt möjligt att denna siffra speglar en bra ungproduktion, men allmänt är nog denna andel mer beroende av sträckvädret under olika delar av säsongen. Allmänt syns heller inga tydliga trender sedan 1986, även om andelen nu varit hög två år i rad (Tabell 1). Det är tveksamt om andelen övervintrande sparvhökar ökat efterhand som vintrarna blivit mildare. Vinterfågelräkningarna visar istället en minskning sedan 1975 (Lindström & Green 2013).

Ormvråk *Buteo buteo*

Sträcket började inte på allvar förrän en bit in i september. Generellt var dock antalen under månaden relativt blygsamma med 352 den 13:e och 617 den 24:e som högsta siffror. Årets sträcktopp kom i samband med höstens första

kalluftsgenombrott. Efter 1 001 ex 10 oktober räknades 4 718 sträckare följande dag. Därefter två mindre toppar med drygt 1 300 22–23 oktober och 1 400 27–28 oktober, men sedan var sträcket över. Årssumman inskränkte sig till 10 651 vilket ligger klart under medel för andra året i rad. Vid Stevns klint summerades 5 508 vilket utgör hälften av Falsterbos siffra. I samband med kyla och snö sträckte 227 ormvråkar in den 8:e och 246 ex 12 december. Uppe vid Hellebäck var antalet istället klart över medel med totalt 20 475 sträckare jämfört med medel på 16 668. Som mest räknades 2 814 ex 28 september, 2 312 ex 6 oktober, 4 563 ex 8 oktober och 2 399 ex 10 oktober. Det är uppenbart att andelen som korsar sundet vid Falsterbo respektive norr om Helsingborg varierar rätt stort främst beroende på rådande vindar under sträcktopparna. Medan siffrorna i Falsterbo långsiktigt knappast gått upp, syns emellertid en ökande trend vid Hellebäck.

Det mesta tyder på att fler ormvråkar övervintrar i landet efterhand som vintrarna generellt blivit mildare. Detta stöds av en uppgång i vinterfågeltaxeringen (Lindström & Green 2013) samt uppgifter från flera ornitologer om fler ormvråkar i Mellansverige vintertid. Även häckfågeltaxeringarna sedan 1975 visar en signifikant ökning, vilken är ännu tydligare i standardrutterna som inleddes 1998. I Danmark, liksom i Västeuropa, har arten ökat som häckfågel sedan 1970-talet och även antalet övervintrare ökar (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). I de finska häckfågeltaxeringarna syns däremot en neråtgående trend i hela landet sedan 1980 (Honkala m.fl. 2011). De finska häckarna sträcker dock huvudsakligen söderut öster om Östersjön och passerar inte Falsterbo.

Ungfågelsandelen på 53 % ligger något över medel (Tabell 1). Detta är delvis beroende på den sena sträcktoppen, men sannolikt har häckningen gått bra i södra Sverige. Mediandatum för de adulta inföll sex dagar senare än normalt 11 oktober. Även ungfågeln kulminerade detta datum, vilket är mer normalt. Om vi jämför

Äldre fjällvråkar dominerade stort under hösten 2012 och endast nio juvenila räknades. Fågeln på bilden är en adult på sträck 13 september. Foto: David Erterius.

mediandatum för samtliga ormvråkar har det senarelagts med fyra dagar sedan 1970-talet. (Tabell 3).

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Efter två bra år var gnatartillgången i Norrland usel varför förväntningarna inte var så högt ställda. De första två fjällvråkarna passerade redan i slutet av augusti, men antalen i september var relativt blygsamma. Sträcktoppen kom liksom för ormvråken i samband med det första kalluftsgenombrottet. Då räknades 198 ex 10 oktober och 182 följande dag. Därefter snabbt minskande antal fram t.o.m. november. Årsumman slutade på 694 vilket är betydligt lägre än de två närmast föregående höstarna. Beståndsutvecklingen går i vågor som styrs av smågnatartillgången i norr (Figur 1). Fjällvråken har en mer sydostlig sträckriktning jämfört med ormvråk. Om vi utgår från en nuvarande beståndsuppskattning på 3 000 par (Ottosson

m.fl. 2012) sträckte mellan 3 och 15 % av de adulta fåglarna ut vid Falsterbo de senaste fyra höstarna. Dock ingår här även en del icke-häckare och norska fåglar.

Efter en rekordhög ungfågelsandel på 61–66 % 2010–2011 sjönk denna till rekordlåga 1 %. Totalt räknades endast nio juvenila, vilket säkert speglar ett nollresultat i Skandinavien. Även om ingen generell separering av olika adulta grupper ägde rum var det uppenbart att en stor del av dessa utgjordes av 2K-fåglar, ett resultat av den goda häckningssäsongen 2011. I Danmark är fjällvråken en av de övervintrande arter som minskat mest sedan 1970-talet (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Det samma gäller sannolikt i Sverige också. I de standardiserade häckfågelräkningarna har fjällvråken minskat klart sedan 1998, men antalen 2010–2011 är de högsta hittills (Lindström & Green 2013).

Mediandatum för de adulta inföll normalt 10 oktober medan de få juvenila kulminerade

sex dagar senare än medel 22 oktober. Långsiktigt finns ingen tydlig trend beträffande artens tidsmässiga passage. Vid Stevns klint räknades 448 fjällvråkar (65 %). Uppe vid Hellebäck inskränkte sig höstsumman till 24 sträckare, vilket ligger klart under medel på 67.

Mindre skrikörn *Aquila pomarina*

Först ut var en subadult fågel som var nere och vände 1 september och en till åldern obestämbar örn vände över halvön 6 september. Sannolikt var det de tre subadults (2 2K och en ”3K”) som var nere och vände 9 september, vilka sträckte ut relativt samlat 12 september. Trots att vädret inte var optimalt för termikflyttare denna dag noterades alla tre insträckande vid Stevns klint. Annars är det förvånansvärt få av de mindre skrikörnar som observeras i Falsterbo som ses insträckande på den danska sidan. Ytterligare en subadult var nere och vände 12 september och följande dag snurrade 1–2 fåglar över halvön. Sammanlagt torde minst 5 subadults ha varit inblandade i höstens observationer. Mediandatum 12 september kan jämföras med en samlad median 3 september för totalt 104 fåglar under perioden. Huvuddelen av dessa utgjordes av subadults, medan hittills endast en juvenil identifierats. Årsummorna har generellt minskat något sedan sekelskiftet jämfört med 1980- och 1990-talen.

Uppträdandet av större skrikörn har däremot snarast ökat i sen tid, men i höst saknades den i protokollet för fjärde gången sedan sekelskiftet.

Kejsarörn *Aquila heliaca*

Den 3K-fågel som sågs i Börringe–Näsbyholmsområdet under slutet av juli och början av augusti var nere och vände 3–4 augusti. Sammanlagt 14 sträckare har tidigare noterats i Falsterbo, men en del av dessa utgörs av en fågel som återkom flera höstar. De flesta fynden har gjorts i september.

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

En yngre subadult var nere och vände 13 september och en ungfågel vände 24 september.

Den fina sträckdagen 11 oktober passerade inte mindre än sex kungsörnar fördelade på två subadults och fyra ungfåglar. Detta utgör nytt dagsrekord! Av dessa sågs tre insträckande på den danska sidan efter 24–26 minuter, en relativt snabb överfart i det fina vädret. Följande dag vände tre yngre fåglar över halvön. Den 27 oktober sträckte en och följande dag två subadults tillsammans ut. Samtliga sågs på den danska sidan efter 36 respektive 34 minuter. Summan på nio kungsörnar utgör nytt årsbästa och följs närmast av åtta ex från 1981. Det genomsnittliga antalet sträckare har stigit från en under 1970-talet till drygt två från och med 1980-talet. Denna uppgång speglar kanske främst ökningen av det skånska beståndet som i dagsläget omfattar minst åtta par (Bengtsson 2012). Någon riktig ökning har dock inte noterats i Falsterbo sedan sekelskiftet. I hela Sverige fanns i storleksordningen 500 par 2010 (Birkö 2011). I Danmark fanns tre par 2011 (Nyegaard 2012). Ungfågelandelen på 44 % ligger betydligt under medel (Tabell 1). Mediandatum för sammanlagt 13 subadults ligger 22 oktober och för 41 juvenila 16 oktober.

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Som vanligt var sträcket igång från räkningsstarten och vid Stevns registrerades åtta insträckande redan i juli. Det första tvåsiffriga antalet bokfördes 10 augusti och antalen ökade sedan något framåt. Sträcktoppen inskränkte sig till 23 gjusar 30 augusti. Därefter hyfsade antal fram till mitten av september och minskande antal månaden ut. Av fyra i oktober passerade den senaste den 11:e. Totalt 271 fiskgjusar utgör en nedgång sedan fjolåret och ligger under genomsnittet efter sekelskiftet. Det svenska beståndet, som är det största i Europa, skattades till 3 600 par efter riksinventeringen 2001 (Ryttman 2004). En långsiktig uppgång speglas väl av sträcksiffrorna från Falsterbo (Figur 1). Figuren antyder emellertid att ökningen stagnerat de senaste sju åren. I Finland har fiskgjusen ökat från drygt 600

Sträckande fiskgjuse (1K) över Nabben 21 augusti 2012. Foto: David Erterius.

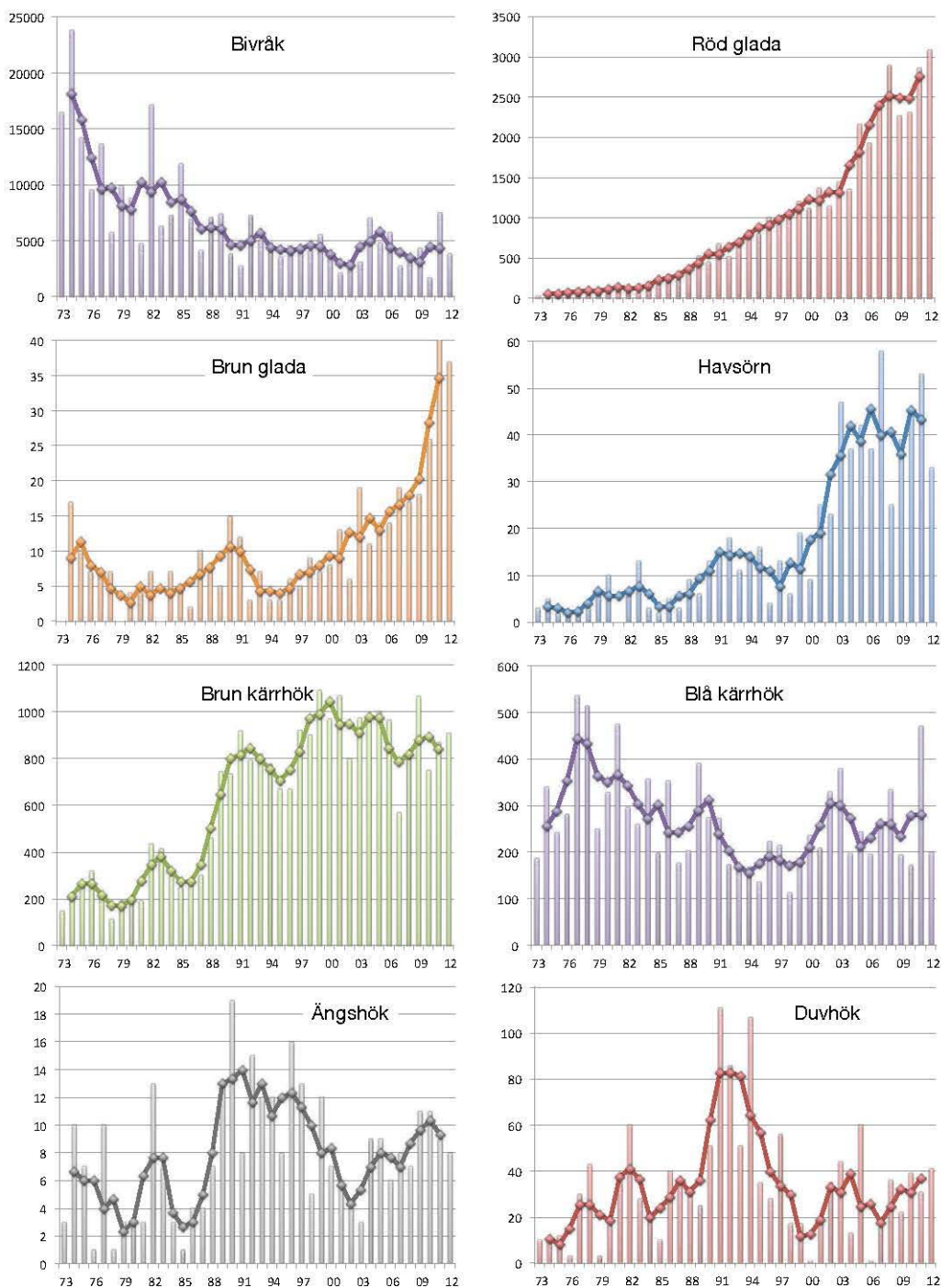
par i början av 1970-talet till uppskattningsvis 1300 par 2010 (Saurola 2011). I Danmark hittades tre bon 2011 (Nyegaard 2012). De Brittiska öarna återkoloniserades på 1970-talet och 2010 fanns 181–211 par (Holling 2012).

Ungfågelsandelen på 42 % ligger något under genomsnittet (Tabell 1) och detta speglar sannolikt häckningsresultatet. Mediandatum för de gamla fiskgjusarna inföll tre dagar senare än medel 28 augusti, medan ungfågarna kulminerade en dag senare än vanligt (30 augusti). Antalet var som vanligt klart lägre på den danska sidan med totalt 97 sträckare (36 %). Uppe vid Hellebäck bokfördes 25 fåglar vilket ligger klart under genomsnittet sedan 1988 på 48 sträckare.

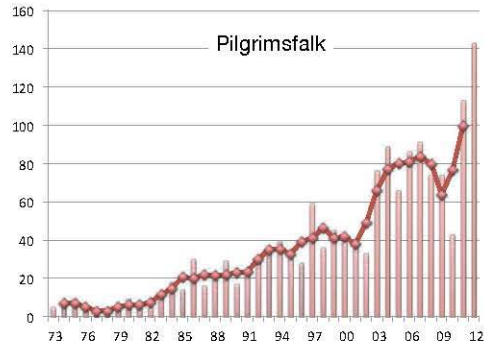
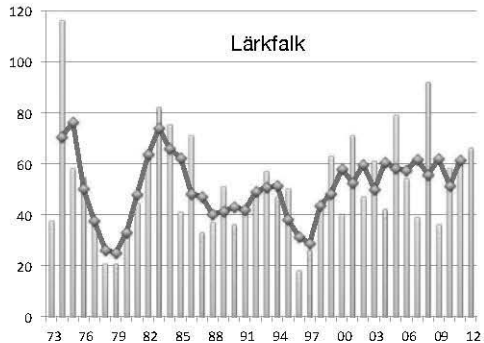
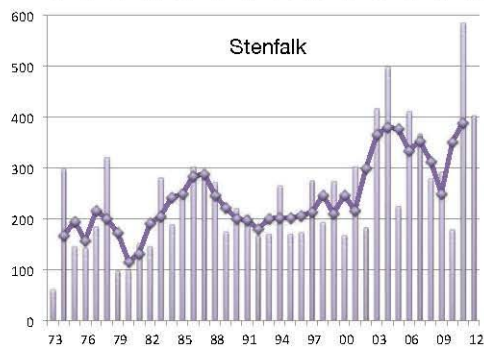
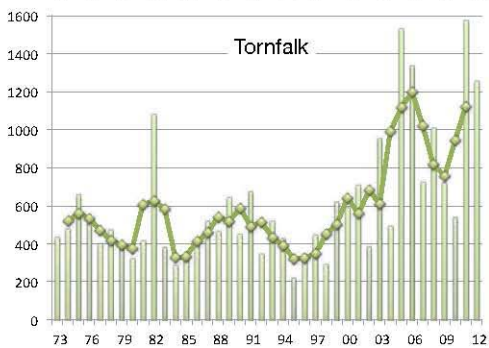
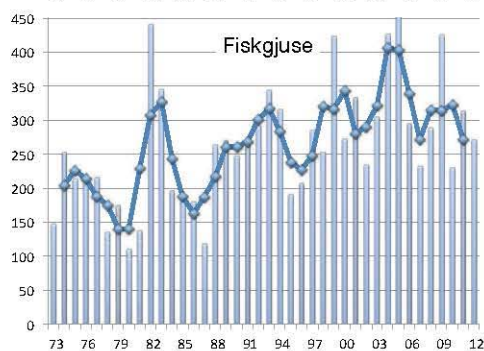
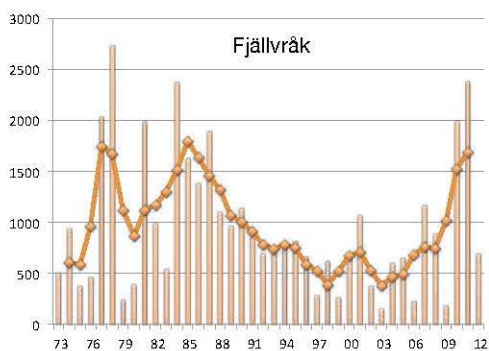
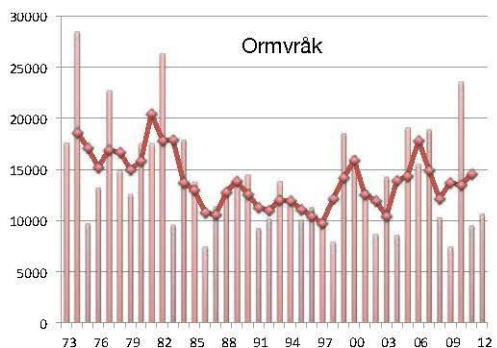
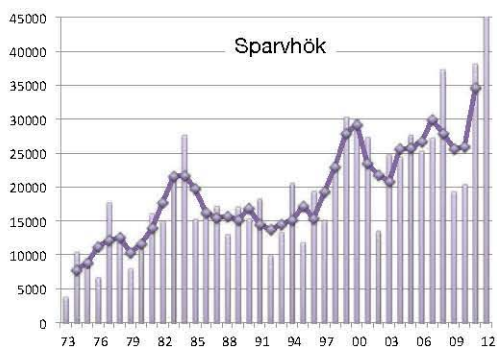
Tornfalk *Falco tinnunculus*

Efter mindre antal från räkningarnas början passerade 59 ex redan 12 augusti och 53 ex den 20:e. Antalen ökade något i september och som mest räknades 100 sträckare den 9:e och 71 följande dag. Passagen fortsatte hela månaden och ännu

1 oktober sträckte 73 falkar. Därefter minskande antal falkar månaden ut. Totalt 1 254 tornfalkar är visserligen en nedgång jämfört med fjolårets rekord (Figur 1), men överraskande högt med tanke på gnagarbristen i Norrland. Förklaringen är sannolikt att ett stort antal fjolårsfåglar ingick bland de adulta falkarna. Även om vi inte separerat 2K-fåglar generellt, så visar detaljstudier av fotograferade sträckare att flera av dessa utgörs av fjolårsfåglar. Vidare sjönk ungfågelsandelen från förra höstens höga 84 % till rekordlåga 57 % (Tabell 1). Detta speglar en betydligt sämre ungpåproduktion i Norrland. Enligt Stefan Delin var resultatet i hans 218 holkar i Västerbotten betydligt sämre än rekordåret 2011. Dock inget nollresultat, så tornfalkarna klarar uppenbarligen (till skillnad från fjällvråk och blå kärrhök) att föda upp ungar på annat än gnagare. Sträcktoppen för såväl unga som gamla fåglar inföll normalt 9 respektive 13 september. Vid Stevns bokfördes 430 tornfalkar vilket utgör 34 % av Falsterbos siffra. Uppe vid Hellebäck räknades 34 fåglar jämfört med ett genomsnitt på 42 ex.

Figur 1. Utvecklingen för de 16 vanligaste rovfågelarterna under årsperioden 1973–2012. Kurvan visar rullande treårsmedelvärde.

Figur 1 – forts. Utvecklingen för de 16 vanligaste rovfågelarterna under årsperioden 1973–2012. Kurvan visar rullande treårsmedelvärde.

Långsiktigt går det bra för tornfalken (Figur 1) som numera återfinns på listan över signifikant ökande arter. Även häckfågelinventeringarna visar på en ökning, medan vinterindex faktiskt gått ner sedan 1970-talet (Lindström & Green 2013). I Finland har en kraftig ökning registrerats sedan slutet av 1980-talet, främst tack vare en massiv holkuppsättning (Honkala m.fl. 2011). Från Danmark redovisas inga signifikanta förändringar vare sig av antalet häckare eller av antalet övervintrare sedan 1976 (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Dock syns en nedgång de senaste två åren. Även motsvarande häckfågeltaxeringar i såväl Väst- som Nord- och Östeuropa är långsiktigt stabila.

Stenfalk *Falco columbarius*

Antalet stenfalkar låg på en relativt stabil nivå från starten 1973 fram till sekelskiftet. Därefter har emellertid höga antal registrerats flertalet höstar (Figur 1). Efter fjolårets rekordnotering på 585 sjönk siffran till 402 ex, men också stenfalken ingår numera bland de signifikant ökande arterna. Även stenfalken brukar gynnas av gnagarår i Norrland, men sträcket blir även bättre i dominerande västvindar. Liksom för tornfalken var ungfågelsandelen rekordlåg med 60 % (Tabell 1) och sannolikt var inslaget av 2K-fåglar ovanligt högt även här. Materialet från de standardiserade häckfågeltaxeringarna är ännu för litet för att ge något så Falsterbosiffrorna torde för närvarande vara det bästa måttet på populationsutvecklingen i landet. Den lilla finska populationen förefaller långsiktigt vara relativt stabil, men täcks inte särskilt väl av nuvarande inventeringar (Honkala m.fl. 2011). Utvecklingen i Norge är okänd. I Storbritannien är beståndet förhållandevis stabilt med 1 160 häckande par i den senaste heltäckande inventeringen 2008 (Holling 2012).

Den första sträckaren bokfördes redan 7 augusti och första ungfågeln 20 augusti, vilket är rekordtidigt. Totalt 13 den 28 augusti är mycket så tidigt och kan bero på många icke-häckande fjolårsfåglar. En första sträcktopp kom 16–18 september då 26, 19 respektive 18 utsträckande

räknades. Nästa stöt kom 28 september–1 oktober med totalt 43 stenfalkar. Årsbästa blev 38 ex 6 oktober, men efter 18 ex två dagar senare minskade antalen snabbt. Höstens mediandatum för de juvenila, 17 september, ligger tre dagar tidigare än medeltalet sedan 1986. Från Stevns räknades 98 insträckande vilket endast motsvarar 24 % av Falsterbos antal. I ovanligt få fall var dagssiffrorna högre än i Falsterbo. Uppe vid Hellebäck bokfördes 57 ex vilket ligger något över medel.

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Den första lärkfalken observerades redan 5 augusti och följdes av ytterligare tolv under månaden. I början av september ökade antalen till som mest sju sträckare den 9:e och 6 följande dag. Därefter en relativt jämn passage under resten av månaden. Höstens sista passerade 12 oktober. Trots relativt stora fluktuationer mellan åren var sträcksiffrorna rätt stabila t.o.m. 1980-talet, minskade något under 1990-talet och har sedan dess ökat klart (Figur 1). Långsiktigt ger detta snarast en positiv utveckling och årets 66 sträckare ligger en bit över medel på 51. Häckfågeltaxeringarna från Finland visar en successiv, signifikant uppgång sedan början av 1980-talet (Honkala m.fl. 2011). I Danmark är lärkfalken betydligt mer sällsynt än hos oss och 2011 registrerades endast 13–21 par, även om den sannolikt är något förbisedd (Nyegaard 2012). I Storbritannien ökar lärkfalken för närvarande och i dagsläget finns i storleksordningen 2 200 par (Holding 2011).

Ungfågelsandelen på 82 % ligger något under medel sedan 1986 (Tabell 1). Generellt är ungfågarna klart mer koncentrerade till Falsterbo än de adulta, varför siffrorna inte riktigt speglar häckningsresultatet. Mediandatum för adulta (6 september) ligger sex dagar senare än genomsnittet, medan de juvenila kulminerade på medianen 11 september. Som vanligt var andelen som sågs från Stevns klint låg, med totalt 23 insträckande (35 %). Av dessa observerades dock minst elva inte från Nabben. Vid Hellebäck räknades två fåglar vilket är klart under genomsnittet på fem.

Adult pilgrimsfalk på sträck 13 september 2012. Foto: David Erterius.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Sträcket inleddes redan 2 augusti och antalen ökade från den 20:e. Totalt 25 ex under månaden är en bra siffra. Passagen var sedan god hela september med rekordhöga nio sträckare såväl 6 som 7 september och åtta ex. två dagar senare. Även i oktober var antalen förhållandevis höga med som mest fyra den 1:e och 11:e, medan novembermånadens inskränkte sig till tre. Totalt 144 sträckare innebär nytt årsbästa med råge för andra året i rad (Figur 1). Siffrorna överträffar nu Gustaf Rudebecks högsta antal på 110 från 1942, men då ska vi komma ihåg att han räknade ensam med enbart handkikare. Det svenska beståndet fortsätter att öka och omfattade cirka 295 par 2011 (Strid & Eriksson 2012). I Danmark häckade fyra par, varav ett på Bornholm, med gott resultat 2011 (Nyegaard 2012). I Finland fanns c:a 30 par i början av 1970-talet, vilket ökat till 250–270 par 2007. Flertalet är där fortfarande myrhäckare (Ollila & Koskimies 2008).

Ungfågelsandelen har hela tiden varit betydligt lägre än för de mindre falkarna, men

höstens 18 % ligger långt under medel sedan 1986 (Tabell 1). Detta antyder ett ovanligt dåligt häckningsresultat, vilket bekräftas av Peter Lindberg i Projekt Pilgrimsfalk. För tredje året i rad övervägde honorna något bland de adulta med 52 %. Även bland de juvenila var det övervikt för honor med 58 %. Mediandatum för de olika kategorierna inföll som vanligt i ordningen adulta hanar 9 september, adulta honor 16 september, unga hanar 23 september och unga honor 17 oktober. Från Stevns räknades 51 pilgrimsfalkar, varav åtminstone tio inte sågs från Nabben. Vid Hellebäck bokfördes tio ex och även där är utvecklingen långsiktigt positiv.

De sträckande pilgrimsfalkarna kan förmodas i första hand ha sitt ursprung i Fennoskandien. Dock noterades en adult hona 10 augusti, en ung hane 22 oktober och en ung hona 14 november som uppvisade karaktärer för rasen *Falco peregrinus calidus*. Även tidigare år har enstaka dylika fåglar sett från Nabben vilket indikerar att även en del ryska fåglar passerar Falsterbo.

ÖVRIGA ARTER

I Tabell 4 redovisas uppträdandet av samtliga arter uppdelat på 10-dagarsperioder. Här återfinns även medeltalet sträckare för perioden 1973–2011. Ungfågelsandelen för några utvalda arter presenteras i Tabell 2. Nedan ges kommentarer till enskilda arters uppträdande under hösten.

Andfåglar

Det nordvästeuropeiska beståndet av mindre sångsvan ökade fram till ett maximum på drygt 27 000 1995, men har sedan minskat till 21 500 individer 2005 (Rees & Beekman 2010). I Falsterbo ökade antalen klart fram till sekelskiftet, men har sedan minskat något. För sångsvanen fortsätter uppgången även om antalet som övervintrar längre norrut också ökar (Nilsson 2008, 2012). Höstens låga antal förklaras sannolikt av den milda senhösten. Även antalet knölsvanar som övervintrar i Sverige ökar långsiktigt och sträcksisfrorna verkar snarast ha planat ut för närvarande. Troligen drabbades arten även negativt av de två hårda vintrarna. Ungfågelsandelen är generellt låg för alla tre svanarterna, men i år verkar främst den mindre sångsvanen ha lyckats dåligt med häckningen (Tabell 2).

Majoriteten av de sträckande sädgässen utgjordes liksom flertalet senare år av den tundrahäckande rasen *Anser fabalis rossicus*. Höstens 398 sträckare överträffas endast av 418 hösten 1988. Antalet sträckande bläsgäss ökar signifikant liksom antalet rastare i Skåne. I takt med den våldsamma ökningen av häckande grågäss har även Falsterbosiffrorna skjutit i höjden. En viss avmattning de allra senaste åren beror sannolikt på att fler gäss stannar kvar i Skåne till långt in på hösten, där de främst äter betblast. Antalet kanadagäss var högre än på många år och sträcktoppen ovanligt tidig (Tabell 4). Även vitkindade gäss dröjer sig numera kvar i stora antal under senhösten. Höstens 182 000 utgör emellertid årsbästa med råge för andra året i rad. Som mest räknades 34 780 sträckare den 12 oktober. Prutgäsen ökade kraftigt

fram till sekelskiftet, men har sedan minskat något. Höstens 44 700 överträffas dock endast av 49 400 hösten 1993. Som mest passerade 15 860 den 28 september, men ungfågelsandelen (9 %) ligger klart under medel (Tabell 2). Bland nominatfåglarna urskiljdes sex ljusbukiga prutgäss. Genomsnittet för hela perioden ligger på en ljusbukig med en successiv uppgång.

Efter en kraftig nedgång under 1990-talet har antalet gravänder ökat kraftigt igen. I Danmark har dock förekomsten under häcknings-tid gått ner sedan 1976 (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Den signifikanta uppgången av antalet bläsänder är även väldokumenterad av andfågelräkningar (Nilsson 2012). Höstens 15 700 utgör den högsta siffran hittills och som mest räknades 1260 den 16 september. Snatteranden har ökat signifikant i landet de senaste 20 åren (Strid & Eriksson 2012). Också kricka (näst högsta årssumman), stjärtand och skedand verkar klara sig bra för närvarande. Gräsandens långsiktiga minskning i Falsterbo förklaras av en senareläggning av sträcktoppen och att fler övervintrar norr om halvön (Nilsson 2008, 2012).

I Sverige har januariindex för brunand stigit kraftigt efter 1987 (Nilsson 2012) medan arten minskat som häckfågel och i Falsterbo. Endast 47 bergänder förstärker den signifikant negativa trenden. Inte heller viggsiffran är särskilt imponerande. Januariindex har ökat sedan 1967 (Nilsson 2012), varför det är troligt att fler efterhand övervintrar norr om Falsterbo. Dock minskar viggen som häckare i den finska skärgården med en nedgång på 50 % sedan sekelskiftet (Hario & Rintala 2011). En nedgång finns även i de standardiserade häckfågeltaxeringarna. Ejderns uppgång fram till 1990-talet har följts av en relativt kraftig nedgång sedan dess. Höstens 94 500 utgör dock den högsta siffran på elva år. Allmänt känns det som om andelen adulta hanar ökat de senaste höstarna. Det finska Östersjöbeståndet har halverats sedan mitten på 1990-talet (Hario & Rintala

TABELL 2

Ungfågelsandel (%) bland ett urval sträckare i Falsterbo 1986–2012.

Proportion of juveniles (%) among a number of migrants at Falsterbo 1986–2012.

	2011	2012	Medel Mean	Medel 86-90	Medel 91-95	Medel 96-00	Medel 01-05	Medel 06-10	Medel 11-12
Knölsvan	3	6	6	-	-	-	-	6	5
Mi sångsvan	4	5	11	15	8	11	13	10	5
Sångsvan	7	10	9	6	6	12	11	12	9
Prutgås	23	9	12	19	17	8	12	6	16
Trana	10	12	13	25	21	11	10	12	11
Bredstj labb	100	100	60	29	42	52	89	64	100
Kustlabb	76	35	57	55	68	57	62	45	56
Fjällabb	100	100	97	80	99	92	100	99	100
Dvärgmås	54	35	55	62	76	53	46	44	45
Silltrut	23	33	30	-	-	-	29	31	28
Tretåig mås	95	98	84	84	58	85	97	87	97
Skräntärna	20	20	15	15	15	12	17	11	20
Fisktärna	36	38	34	34	40	38	25	30	37
Silvertärna	47	47	37	26	40	39	38	36	47
Svarttärna	88	96	87	77	94	98	79	83	92

2011). I Danmark minskar ejdern i de stora kolonierna på Saltholm och vid Christiansö, medan beståndet längre västerut ännu inte drabbats (Lyngs 2008). Allmänt finns ännu ingen signifikant minskning i häckfågelsindex (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). En sträckande alförrädare är den första på åtta år. Alfågels kraftiga minskning som övervintrare i Östersjön speglas även i de låga siffrorna från Falsterbo. Sjöorrrens långsiktiga ökning fortsätter och höstens 15 400 är den högsta siffran hittills. Minskningen hos svärtan har planat ut efter sekelskiftet. Knipan minskar generellt vid Nabben i kontrast till kraftigt ökande januariindex i sjöfågelräkningarna i såväl Sverige som Danmark (Nilsson 2012, Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Nio sträckande salskrakar utgör en förhållandevis hög siffra. Efter en minskning från 1970-talet till 1990-talet har antalet sträckande småskrakar ökat rejält och höstens 2 600 är den högsta siffran hittills. Såväl antalet häckare i den finska skärgården som siffrorna i de standardiserade häckfågelinventeringarna har dock minskat sedan sekelskiftet. De fåtaliga storskrakarna minskar

snarast, men liksom hos knipan övervintrar flertalet längre norrut.

Lommar – storkar

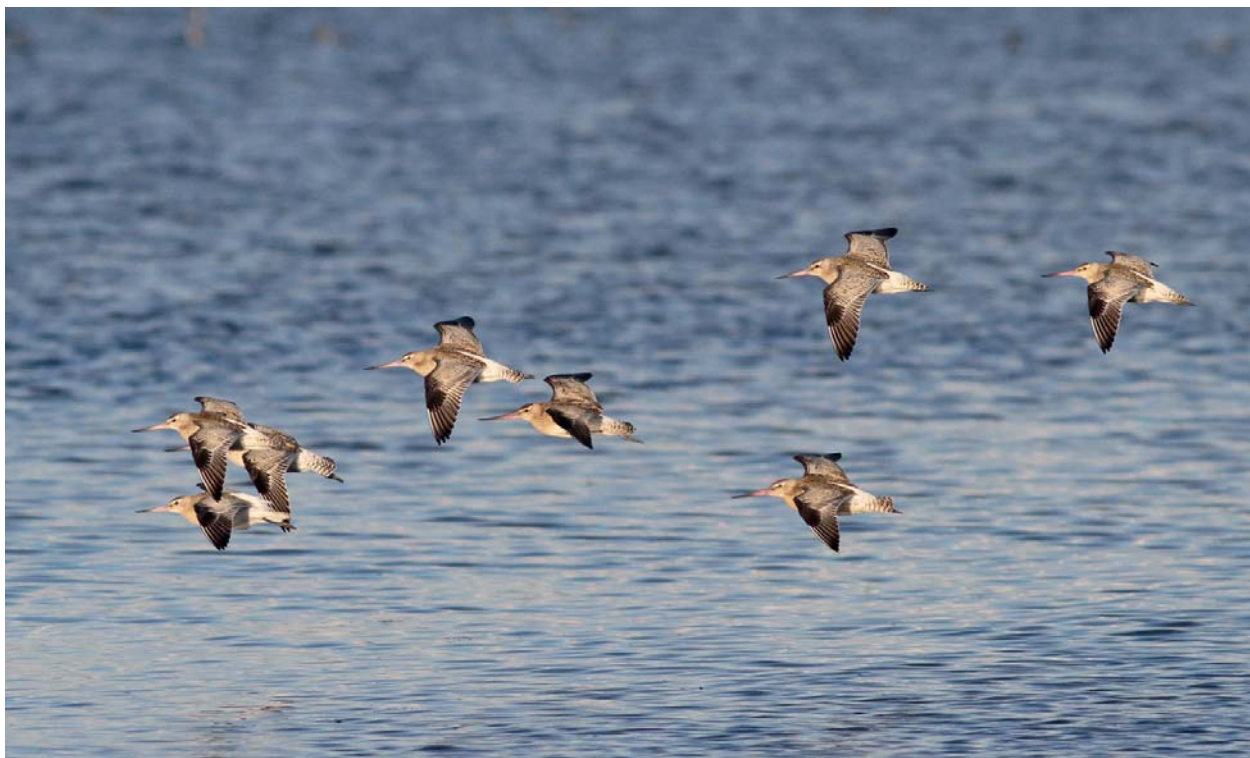
Höstens 683 smålommar fortsätter en ökande trend som även finns i häckfågeltaxeringarna (Lindström & Green 2013). Antalet sträckande storlommar får betecknas som normalt och även här finns en signifikant positiv trend i häckfågelräkningarna. Svartnäbbad islom saknades i sträckprotokollet för andra hösten i rad efter att ha bokförts åtta år i rad. Sträck-siffrorna visar på en fortgående signifikant ökning av gråhäger, trots de två hårda vintrarna 2009–2011. Höstens sträcktopp var tidig med 125 hägrar redan första augustidekaden. Att det skånska storkprojektet nu börjar få vind i seglen speglas av ökande antal i Falsterbo. Den 13 september sträckte 37 vita storkar följt av ytterligare 26 ex 11 oktober. Majoriteten av dessa utgjordes av årsungar. Dessutom passerade enstaka adulta svarta storkar tre dagar i rad 10–12 augusti. Detta var andra året i rad med mer än en sträckare efter ett snitt på endast en under seklets första decennium.

Trana – vadare

Den långsiktiga ökningen för trana fortsätter och höstens 3900 har endast överträffats två gånger tidigare. Normalt sträcker majoriteten ut längre österut längs sydkusten och höga antal i Falsterbo hänger normalt samman med ostvindar. Ungfågelsandelen på 12 % ligger nära medel (Tabell 2). Sträcket av adulta vadare under augusti var allmänt något sämre än vanligt i brist på lågtryckspassager som tryckte ner sträcket (Tabell 4). Inte heller uppträdandet av ungfåglar senare under hösten var särskilt imponerande allmänt sett, vilket antyder att häckningen på den ryska tundran inte gått så bra. Liksom i häckfågeltaxeringarna (Lindström & Green 2013) syns ingen tydlig trend för strandskatan. Trots att skärfläckan snarast ökar i Skåne har antalet sträckare minskat sedan 1980-talet. De fåtaliga mindre strandpiparna förefaller snarast öka för tillfället. Passagen av större strandpipare har tidigare lagts signifikant under perioden. Detta skulle kunna bero på att andelen ungfåglar minskat, då dessa passerar senare på säsongen. Dock har årssiffrorna allmänt

ökat sedan sekelskiftet. De standardiserade häckfågelräkningarna visar på en ökning sedan 1998 och det samma gäller antalet häckare i den finska skärgården (Hario & Rintala 2011). En ny förhållandevis bra siffra för ljungpipare förstärker en ökande trend, medan häckfågeltaxeringarna indikerar ett mer oförändrat bestånd. Kustpiparsiffran bestod främst av adulta i augusti, men antalet ungfåglar i september var sämre. Tofsvipan är en av de arter som långsiktigt minskat mest. Höstens 1 400 sträckare är dock en av de högre siffrorna i serien och i standardrutterna som inleddes 1998 syns en positiv trend (Lindström & Green 2013). I Danmark och Västeuropa fortsätter emellertid nedgången även de senaste tio åren (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012).

Vadarna på den ryska tundran verkar i linje med prutgås ha lyckats sämre med häckningen än närmast föregående år. Hos såväl kustsnäppa som sandlöpare var antalet över genomsnittet, men sträckarna utgjordes främst av adulta fåglar. Hos småsnäppa och spovsnäppa ses det nästan bara ungfåglar i Falsterbo och höstens

De flesta sträckande myrspovarna var äldre fåglar. Här ses dock ungfåglar 16 september. Foto: David Erterius.

antal var riktigt låga. Även hos mosnäppa är det främst ungfåglar som gäller, men dessa kommer sannolikt främst från Skandinavien. Skärsnäppan övervintrar främst norr om Falsterbo och två sträckare överträffas endast av fjolårets tre. Kärrsnäppans relativt låga siffra beror främst på en dålig koncentration av adulta sträckare, men relativt få ungfåglar indikerar ett dåligt häckningsutfall. Brushanen minskar snabbt som häckfågel i Norden. I Falsterbo, där majoriteten säkert kommer från Ryssland, syns däremot ingen tydlig trend. En långsiktig minskning av antalet enkelbeckasiner syns även i häckfågeltaxeringarna (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012, Lindström & Green 2013). Däremot ökar antalet signifikant i standardrutterna sedan 1998 och årets 287 sträckare utgör den tredje höga siffran i rad.

De sträckande myrspovarna utgjordes främst av adulta fåglar. Storspoven minskar generellt i Sverige, där kurvan för såväl de fria punktrutterna som standardrutterna pekar nedåt (Lindström & Green 2013). I Falsterbo har antalet snarast ökat något sedan sekelskiftet och höstens 547 sträckare har endast överträffats 2001 och 2005. Den 10 augusti inräknades nya dagsrekordet 201. En motsvarande ökning hos småspoven sedan sekelskiftet motsvaras av en uppgång i de standardiserade rutterna sedan 1998. Såväl svartnäppa som rödbena har varit långsiktigt stabila i Falsterbo medan gluttonäppan ökat klart efter sekelskiftet. Frågan är hur stor andel som utgörs av svenska häckare. I Finland har rödbenan minskat med 26 % sedan 1980-talet (Hario & Rintala 2011). I samma land har skogsnäppan ökat medan grönbena och drillsnäppa minskat sedan 1985 (Vaisänen 2006). Detta stöds av en allmän ökning hos skogsnäppan i Falsterbo och i standardrutterna sedan 1998 (Lindström & Green 2013). Däremot ökar även grönbena och drillsnäppa i Falsterbo sedan sekelskiftet, i motsats till häckfågeltaxeringarna. Dock var höstens siffror förhållandevis låga. Roskarlen uppges på senare tid ha minskat kraftigt som häckfågel i Sverige och

i den finska skärgården var nedgången perioden 1986–2010 totalt 47 % (Hario & Rintala 2011). Majoriteten av sträckarna i Falsterbo, där arten för närvarande ökar, utgörs emellertid sannolikt av tundrahäckare från Ryssland. Fler-talet av höstens roskarlar utgjordes av adulta (Tabell 4).

Måsfåglar – alkor

Endast en ung bredstjärtad labb under hösten indikerar ett uselt häckningsutfall på tundran. Totalt 83 sträckande kustlabbar innebär det andra året i rad med en hög siffra. Ungfågelsandelen på 35 % ligger dock till skillnad från fjolåret klart under medel (Tabell 2). Alltså var det en bättre koncentration av adulta fåglar som resulterade i höstens höga antal. Dessa passerade i ett par fall i lite större flockar, vilket inte brukar vara fallet. Beståndet anses vara förhållandevis stabilt i Sverige, men i Storbritannien har arten nyligen satts upp på rödlistan efter en kraftig nedgång (Holling 2012). Antalet unga fjälllabbar slutade på 43. Detta utgör den tredje högsta siffran i serien. Eftersom vi vet att häckningen misslyckades i Skandinavien måste sträckarna komma från Ryssland. Det är emellertid förvånande att skillnaden mot den andra tundrahäckande arten, bredstjärtad labb, är så stor. Storlabben är fortfarande fåtalig, men antalen i Falsterbo ökar successivt.

Tre unga svarthuvade måsar speglar en långsiktig ökning. I Danmark häckade 14 par 2011 (Nyegaard 2012). Ungfågelsandelen på 35 % bland de sträckande dvärgmåsarerna ligger klart under medel (Tabell 2). En långsiktig ökning i Falsterbo speglar den kraftiga sentida uppgången i Norrland och Finland (Lammi 2010, Strid & Eriksson 2012). Totalt 1161 sträckare har endast överträffats tre tidigare höstar. Även om antalet ökat sedan 1990-talet är skrattnåsen en av de arter som minskat signifikant under perioden. Efter ett sämre år var antalet sträckare åter klart över medel (Tabell 4). I Finland fanns mellan 95 000 och 110 000 häckande par 2008 och antalet uppges inte ha minskat under det

Ung dvärgmåå vid Nabben 1 september 2012. Foto: Lars-Olof Landgren.

senaste decenniet (Lammi 2010). Även i häckfågeltaxeringarna verkar kurvan plana ut, medan minskningen fortsätter i Danmark (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Däremot stöds uppgången för fiskmåsen sedan sekelskiftet av häckfågelinventeringar i alla tre länderna, även om den inte är lika tydlig som i Falsterbo. Sträcktoppen ligger normalt i augusti. På södra Öland och i Kåseberga registreras ofta tusendagar i slutet av oktober, vilket dock är mycket ovanligt i Falsterbo. Silltruten anses ha minskat kraftigt i Östersjön och i Finland var nedgången 25 % 1985–2010. Dock har ungproduktionen blivit bättre igen det senaste decenniet (Hario & Rintala 2011). I Falsterbo utgörs emellertid silltrutarna främst av den längs Västkusten häckande rasen intermedius, vilken snarast har ökat i sen tid. Höstens 345 sträckare är den i särklass högsta siffran sedan arten inkluderades 2001. Ungfågelsandelen på 33 % ligger strax över genomsnittet (Tabell 2). Totalt 57 tretåiga måsar utgör nytt årsbästa. Anmärkningsvärt är att i princip alla kom inifrån Östersjön längs sydstranden och

att endast en adult ingick. Långsiktigt syns ingen tydlig trend utan antalen speglar främst frekvensen av höststormar.

Östersjöbeståndet av skräntärna har minskat klart sedan 1970-talet. I Sverige fanns minst 490 par 2010–11 (Strid & Eriksson 2012). Efter nykolonisering fanns fem par på Saltholm 2011 (Nyegaard 2012). Höstens 10 sträckare överensstämmer med medel och långsiktigt uppvisar Falsterbosiffrorna ingen tydlig minskning. Ungfågelsandelen är betydligt lägre än hos de mindre tärnarterna och höstens 20 % ligger över medel (Tabell 2). Såväl fisk- som silvertärna finns med bland de signifikant ökande arterna och båda arterna har ökat kraftigt längs finska östersjökusten sedan 1986 (Hario & Rintala 2011). Höstens 4169 fisktärnor utgör en ny hög siffra som dock inte är så långt över medel sedan sekelskiftet. Ungfågelsandelen på 38 % ligger något över medel (Tabell 2). Silvertärnan var betydligt fåtaligare än under fjolåret medan andelen juvenila, på 47 %, låg över medel (Tabell 2). Antalet sträckande småtärnor har minskat signi-

fikant sedan 1970-talet, men årets 77 sträckare utgör möjligen ett trendbrott. Som mest räknades nya dagsrekordet 51 fåglar 4 augusti. Efter rekordsiffran 392 svarttärnor 2011 följde blygsamma 24 under hösten. Ungfågelsandelen var som vanligt hög med 96 %. Det svenska beståndet uppges hålla ställningarna väl (Strid & Eriksson 2012), men i Skåne har antalet minskat tydligt i sen tid. Det är dock troligt att flertalet sträckare i Falsterbo har sitt ursprung på andra sidan Östersjön.

Obestämda sill-/mular har i totalsumman räknats om efter bestämd procent i varje dekad. Båda arterna uppträdde i högre antal under 1980 och 1990-talen, men har därefter minskat klart. Andelen sillgrisslor var något lägre än vanligt med 60 %.

Duvor – hackspettar

Efter en kraftig nedgång för skogsduvan, främst under 1990-talet, har trenden vänt liksom i häck-

fågelinventeringen (Lindström & Green 2013). I Danmark registreras en generell ökning sedan 1976, som dock inte är signifikant för de senaste tio åren och allmänt verkar det gå bättre för arten i Östeuropa jämfört med Västeuropa (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Höstens knappt 11 000 sträckare ligger klart över genomsnittet sedan sekelskiftet. Som mest räknades höga 1805 ex 8 oktober. Ringduvan har ökat mer eller mindre kontinuerligt sedan 1970-talet och årets 492 000 utgör den högsta siffran hittills. Som mest räknades 120 700 den 11:e och 102 300 ex 19 oktober. Höga antal sedan sekelskiftet stöds av en signifikant uppgång i standardrutterna sedan 1998 (Lindström & Green 2013) medan uppgången startade tidigare i Danmark (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Turkduvan är en av de arter som minskat signifikant i Falsterbo under perioden, trots att häckfågelinventeringarna i Nordvästeuropa inte visar på någon tydlig nedgång. Förmodligen innebär detta att majoriteten

Ringduvor och skogsduvor över Nabben 18 oktober 2012. Foto: David Erterius.

Tornseglare över Nabben 1 juli 2012. Foto: David Erterius.

efterhand övervintrar i Sverige. Inte mindre än 13 jordugglor ligger väl över medel på tre sträckare. Som mest räknades 6 ex 11 oktober, vilket innebär tangerat dagsrekord. Generellt har antalen gått ner sedan 1980-talet, men flera nollår gör trenden något osäker.

Tornseglaren minskar för närvarande såväl i Sverige som i Danmark (Lindström & Green 2013, Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Sträcket i Falsterbo är oftast knutet till lågtryckspassager och det är tveksamt om de inräknade siffrorna speglar populationsutvecklingen. Dock finns en allmän nedgång sedan sekelskiftet. Enstaka hackspettar av fyra arter var ute och vände vid Nabben, men endast en större och en mindre hackspett bokfördes som utsträckande. Inga större invasioner av spillkråka har registrerats sedan början av 1970-talet, då som mest 118 sträckte ut 1974.

Lärkor – ärlor

En signifikant ökning av trädlärkan i häckfågelinventeringen grundas på relativt få individer. Dock finns en motsvarande uppgång i sträcksiffrorna, där höstens 2 200 är klart bättre än de två närmast föregående åren. Kanske missgynnades arten av de två hårda vintrarna 2009–2011. Sånglärkan är en bredfrontsflyttare som inte koncentreras påtagligt till Falsterbo, varför årssummorna fluktuerar en hel del. Långsiktigt är trenden negativ och högre antal sedan sekelskiftet stöds inte av någon motsvarande uppgång i häckfågeltaxeringarna från Sverige och Danmark. Inga observationer av berglärka förstärker den kraftiga nedgången och det är uppenbart att det skandinaviska beståndet minskat klart under perioden. Även spontanrapporteringen minskar trots fler aktiva ornitologer (Strid & Eriksson 2012).

Den långsiktiga minskningen fortsätter för hussvalan (Nabben 21 augusti 2012). Foto: David Erterius.

Ladusvalan minskade fram till 1990-talet men har sedan ökat till nästan samma nivå som på 1970-talet. Höstens 55 600 utgör nytt årsbästa med god marginal. Som mest räknades nya dagsrekordet 14 350 ex 31 augusti och 12 160 så sent som 24 september. Utsträcket var av rätt olika karaktär dessa båda dagar. Jämfört med en koncentrerad passage på bred front under några timmar den första dagen, sprutade det svalor lågt över havet i väster den andra. En motsvarande uppgång syns i häckfågelräkningarna i såväl Sverige som Danmark. Däremot verkar den långsiktiga minskningen fortsätta för såväl back- som hussvala, där höstens siffror återigen ligger klart under medel (Tabell 4). Även dessa trender stöds av häckfågeltaxeringarna i hela Nordväst-europa. Backsvalan missgynnas av ett minskat antal sandtäckter men vad som styr hussvalans minskning är mer oklart.

Två utsträckande större piplärkor överensstämmer med medel. Endast nio fältpiplärkor är en av de lägsta siffrorna under perioden och det finns tyvärr inga tecken på att den långsiktiga minskningen skulle ha avtagit. En specialinventering 2008 visade på en knapp halvering av det skånska beståndet sedan 2001 till endast 42 par (Bergendahl 2009) och 2011 fanns endast en sjungande hane i Halland (Strid & Eriksson 2012). Efter en motsvarande kraftig minskning återstod 2011 i Danmark endast två ensamma revirhävande hanar (Nyegaard 2012). Antalet inräknade trädpiplärkor i Falssterbo är mycket väderberoende, vilket ger stora årliga fluktuationer. Liksom för flera andra tropikflyttare var siffrorna förhållandevis låga under 1990-talet, medan antalen nu varit relativt höga nio höstar i rad. Som mest räknades 6 080 ex 18 augusti. Trädpiplärkan minskar sig-

nifikant sedan 1975 enligt häckfågelräkningarna men ökar signifikant om man tittar på standardrutterna som inleddes 1998 (Lindström & Green 2013). I Danmark var beståndet stabilt 2000–2009 efter en tidigare minskning (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Långsiktigt är trenden oförändrad i Falsterbo. Antalet sträckande ängsbiplärkor har fluktuerat kraftigt utan någon tydlig trend. Efter höga 18 000 ex 2011 kom höstens låga 6 000. Häckfågelräkningarna pekar på en generell minskning i Sverige och Danmark, men en svag ökning i Finland. Efter en låg siffra föregående höst räknades jämförelsevis höga 48 sträckande rödstrupiga biplärkor. Arten är en av de som uppvisar den tydligaste nedgången i Falsterbo och nedgången syns även i spontanrapporteringen. Även skärbiplärkan uppvisar långsiktigt en signifikant minskning. Årets 65 ex är dock den högsta siffran sedan 2001 och det är helt klart att antalen ökat sedan sekelskiftet. Arten är för sparsam för att registreras i häckfågelinventeringarna, men i den finska skärgården har antalen ökat sedan 1986 (Hario & Rintala 2011).

Efter en uppgång till 1980-talet och en minskning under 1990-talet förefaller gulärkan, i likhet med flera tropikflyttande tättingar, snarast öka igen för närvarande. Höstens drygt 39 000 ligger strax över medel. Som mest bokfördes 5 079 sträckare redan den 26 augusti. Häckfågeltaxeringarna visar en signifikant nedgång över hela perioden, men en mer positiv trend i standardrutterna sedan 1998. I Danmark har beståndet varit mer stabilt de senaste tio åren efter en tidigare minskning (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Enligt Ottosson m.fl. (2012) utgörs ungefär 85 % av det svenska beståndet av den norrländska rasen thunbergi. Sannolikt är andelen något lägre bland sträckarna i Falsterbo. Totalt 261 försärlor är en klar uppgång sedan fjolåret, men det känns som om arten ännu inte hämtat sig efter de två kalla vintrarna. Annars har arten under perioden haft en mycket positiv trend i landet bortsett från de tre senaste åren (Strid & Eriksson 2012). Lång-

siktigt visar sträckssiffrorna på en dyster utveckling för sädesärkan t.o.m. 1990-talet. Därefter har antalen däremot stigit igen och höstens 2 500 är den andra höga siffran i rad. I Danmark syns till skillnad från i Sverige en ökning över hela perioden sedan 1976 (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012).

Sidensvans – varfågel

Höstens måttliga invasion av sidensvansar kom relativt sent och fortsatte efter räkningarnas slut (Tabell 4). En tendens till tätare invasioner i Falsterbo gör att arten kommit upp på listan över signifikant ökande arter. Detta stöds av en signifikant ökning av vinterindex i såväl Sverige som Danmark. Järnsparven är en svårräknad art som helt klart ökat efter bytet av räknare 2001. Höstens 919 ex utgör den näst högsta siffran hittills och 555 ex 20 oktober innebär nytt dagsrekord. Ökningen beror emellertid sannolikt främst på att vi blivit bättre på att hitta höga flockar, som normalt är mycket svåra att se från Nabben. I häckfågeltaxeringarna bryts en långsiktig nedgång av en signifikant ökning i standardrutterna sedan 1998 (Lindström & Green 2013). I Danmark fortsätter dock minskningen hela perioden (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Efter fjolårets rekordsiffra låg antalet sträckande björktrastar klart under medel (Tabell 4). Även antalet inräknade rödvingetrastar var lågt medan taltrasten låg över medel tack vare 1 700 ex 6 oktober. Samtliga trastar är mycket väderberoende och långsiktigt är dubbeltrasten den enda som uppvisar en tydligt ökande trend, i linje med häckfågeltaxeringarna. Den 6 oktober var utsträcket helt utan tidigare motsvarigheter i mulet väder med tidvis lite regn. Trots att sikten var förhållandevis god sträckte flockar av dubbeltrast på relativt bred front under större delen av dagen. Dagssumman slutade på imponerande 3 680 ex, vilket sannolikt utgör svenskt rekord. Detta bidrog starkt till ett nytt årsbästa på 4 047 sträckare.

Även skäggmesen drabbades hårt av de två kalla vintrarna 2009–2011, men 21 bokförda

Den 1 oktober sträckte 87 400 blåmesar ut över havet vid Nabben. Foto: David Erterius.

ligger klart över medel. Den mest remarkabla upplevelsen under hösten var utan tvekan den massiva utflyttningen av mesar. Tidigare har som mest 100 stjärtmesar bokförts hösten 1973 och ingen tydlig trend syns i materialet. Höstens 245 ligger därför i en klass för sig liksom dagssumman på 113 ex 11 oktober. Stjärtmesen ökar enligt standardrutterna som inleddes 1998. Antalet svartmesar var inte så imponerande, även om drygt 500 är den högsta siffran sedan 2003. Dock drunknade dessa något bland mängden blåmesar. De första blåmesarna sågs på Nabben 9 september, men utsträcket tog som vanligt inte fart förrän i slutet av månaden (Tabell 4). Efter 14 600 ex 26 september steg antalet till knappt 22 000 på månadens sista dag. Sträcktoppen kom 1 oktober då makalösa 87 400 ex flög ut över havet, följt av 21 000 följande dag, 45 000 den 3:e och 21 000 ex 5 oktober. Därefter mins-

kade antalen rätt snabbt fram till 20 oktober då sträcket i princip var över. Totalt räknades 285 450 utsträckande vilket kan jämföras med tidigare årsbästa på 137 000 hösten 1996. Orsaken till rekordutflyttningen är att beståndet var ovanligt högt med rekordproduktion av ungar under våren, vilket följdes av näringsbrist under hösten då t.ex. bokollonskörden var ovanligt låg. På Revingefältet har man studerat mesarna sedan 1982 och holkbesättningen var rekordhög under våren. Den totala ungproduktionen blev också den i särklass bästa hittills (Jan-Åke Nilsson muntl.). Vid Fyren ringmärktes under hösten fler blåmesar än någonsin (18 800 ex). Generellt var fåglarna i relativt dålig kondition med förhållandevis låga fettreserver. Detta var antagligen anledningen till att tvekan inför havet var mindre än flertalet höstar, då majoriteten vänder vissa dagar. Istället flög mesarna många

gångar målmedvetet ut över havet på låg höjd i upp till 10 sekundmeters motvind. Rimligen var dödligheten rätt hög. Långsiktigt ökar blåmesen i både Sverige och Danmark. Antalet sträckande talgoxar har fluktuerat betydligt mer under perioden. Utvecklingen är negativ i såväl Sverige som Danmark, bortsett från en sentida ökning i standardrutterna. Höstens invasion blev emellertid även här den kraftigaste sedan 1973 med totalt 6 145 utsträckande, varav rekordantalet 2 260 ex bokfördes 3 oktober. Sannolikt drunknade antalen något bland alla blåmesarna. Längre tillbaka räknades 7 438 ex varav 5 826 ex 2 oktober under de icke standardiserade räkningarna 1959.

Efter fjolårets höga siffra var antalet varfåglar åter något under medel (Tabell 4). Efter en långsiktig minskning verkar trenden snarast ha vänt de senaste tio åren. Varfågeln är för sällsynt för att omfattas av häckfåglräkningarna före standardrutternas införande. Vinterindex för perioden visar dock inte någon signifikant trend vare sig i Sverige eller i Danmark (Lindström & Green 2013, Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012).

Kråkfåglar – pilfink

Under september och början av oktober var upp till 13 nötkråkor och 9 nötskrikor nere och vände vid Nabben, men något utsträck konstaterades aldrig. Generellt ökade kajan signifikant i Falsterbo in på 2000-talet, men har sedan halkat ner de senaste åren. Höstens 27 000 ligger klart under medel (Tabell 4). I häckfågeltaxeringarna är ökningen störst i standardrutterna, medan beståndet varit stabilt i Danmark under perioden (Lindström & Green 2013, Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Samtidigt som råkan ökat kraftigt i Skåne har antalet sträckare snarast minskat under perioden. Detta innebär rimligen att ett betydligt större antal råkor övervintrar jämfört med för 30 år sedan, vilket stöds av signifikant ökande vinterindex. Kråkan är den art som uppvisar den kraftigaste nedgången i Falsterbo under perioden. Riktigt låga siffror

har nu bokförts sex höstar i rad. En signifikant nedgång återfinns också i siffrorna från häckfågeltaxeringen (Lindström & Green 2013). Då även vinterindex rasat kan minskningen inte förklaras av att fler kråkor övervintrar. Det är därför svårt att hitta en övertygande förklaring till nedgången. I Danmark har beståndet varit stabilt de senaste tio åren efter en tidigare minskning (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Den 12 oktober drog en flock på 16 korpar ut över havet, men som vanligt kom de strax tillbaka igen.

Utvecklingen för staren är entydig då den minskar kontinuerligt enligt såväl sträcksiffrorna som häckfågeltaxeringarna i såväl Sverige, Danmark och Finland. En viktig orsak torde vara en minskad areal betesmark i landet. Höstens siffra är dock den högsta sedan 1992, men om detta är ett trendbrott får framtiden utvisa. Antalet utsträckande pilfinkar har långsiktigt minskat signifikant. Höstens 530 ex utgör den högsta siffran sedan 1990, men vad som orsakat detta är oklart. Häckfågel- och vinterindex är snarast negativa (Lindström & Green 2013), medan utvecklingen är mer positiv i Danmark (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012).

Finkar – sparvar

Kategorin bo-/bergfink uppvisar stora årliga fluktuationer som till stor del styr totalsumman sträckare enskilda höstar. Långsiktigt syns ingen tydlig trend även om antalen generellt stigit efter sekelskiftet. Efter två dagar med över 100 000 sträckare steg antalet till 302 000 ex 29 september. Den kraftiga passagen fortsatte in i oktober med som mest 271 000 den 2:a, 380 000 den 3:e och 236 000 den 5 oktober. Årets toppnotering har endast överträffats sju gånger tidigare. Helt i särklass är den dryga miljön som inräknades 5 oktober 1975 och var en starkt bidragande orsak till att årsumman denna höst slutade på rekordsiffran 2 457 000. Dock intar höstens 2 442 000 en god silverplats. Det handlar nog i första hand om att västvindarna koncentrerade sträcket till Falsterbo i högre grad

Nötkråkor sågs ofta ute vid Nabben under hösten, men något utsträck konstaterades inte. Foto: David Erterius.

än vanligt och det är mer osäkert hur mycket ungproduktionen påverkat antalet. Allmänt låg sträckmaximum mellan 3 och 7 oktober under 1970–1990-talen, medan mediandatum för de senaste tolv åren hamnar på 30 september. Då bergfinkarna ofta sträcker i tätare sammanhållna flockar går det att uppskatta deras andel av det totala finksträcket. Sedan 2004 har vi för alla större sträckdagar skattat procentandelen bergfink i jämna tiotal. Den samlade uppskattningen slutade på 2 % av totalsumman för bo-/bergfink, vilket kan jämföras med mellan 7 och 21 % de föregående höstarna. Årets rekordlåga andel innebär ändå att totalsumman blev den högsta under nioårsperioden med 422 000. Detta kan jämföras med mellan 33 000 och 211 000 höstarna 2004–2011. En tidig sträcktopp ger fler bofinkar, då bergfinkspassagen huvudsakligen äger rum i oktober. En anledning kan vara att få bergfinkar stannade kvar då tillgången på bokollon var dålig. I Sverige såväl som i Finland har arten minskat sedan 1970-talet (Lindström &

Green 2013, Vaisänen 2006).

Totalt 10 gulhämplingar ligger något över medel. Långsiktigt ökar arten vilket får förmodas spegla den lilla skånska stammen. Grönfinkens tidigare signifikanta uppgång i Falsterbo (med maximalt 121 000 hösten 2006) stöds av motsvarande i såväl vinterräkningar som häckfågeltaxeringar i Sverige och Finland. Antalen har emellertid rasat rejält efter denna topp. Höstens drygt 16 000 är endast något högre än fjolårets bottennotering trots bra sträckväder. Sannolikt är förklaringen att den parasitinfektion (*Trichomonas gallinae*) som uppges vara införd från de Brittiska öarna med bofinkar ligger bakom (SVA, SOF:s hemsida). Ett motsvarande ras finns i häckfågeltaxeringarna sedan 2006 (Lindström & Green 2013). Även andra finkar kan drabbas men grönfinken förefaller vara mest utsatt. Efter en svacka under 1980-talet har antalet sträckande steglitser stigit markant. För närvarande pekar kurvan brant uppåt och höstens 10 500 ex utgör nytt årsbästa med råge. Som

Antalet sträckande steglitsar har stigit markant sedan 1980-talet. Foto: P-G Bentz / *Sturnus.se*.

mest räknades 927 ex den 17:e och 1 030 ex 31 oktober. Efter en tidigare kraftig uppgång har antalen planat ut, såväl sommar som vinter, i Danmark det senaste decenniet (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Motsvarande siffror från Sverige är emellertid klart positiva.

Frösättningen styr andelen övervintrande grönsiskor och de årliga fluktuationerna vid Nabben är förhållandevis stora. Långsiktigt syns emellertid en signifikant ökning, vilken enbart stöds av de standardiserade häckfågelräkningarna sedan 1998. Efter förra höstens fantastiska invasion var årets siffror något mer normala. Totalsiffran på drygt 87 000 har dock endast överträffats två gånger tidigare och som mest räknades 32 080 ex redan 27 september. Enligt häckfågelinventeringarna har hämplingen minskat successivt ända sedan dessa inleddes i hela Nordvästeuropa (Lindström & Green 2013, Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). I Fals-

terbo registrerades den kraftigaste nedgången i slutet av 1970-talet. Antalen har varit mer konstanta efter sekelskiftet fram till höstens höga 25 500 ex, vilket faktiskt ligger över genomsnittet för hela perioden. Det blir spännande att se om detta håller i sig. Vinterhämplingen är en annan art som långsiktigt uppvisar en kraftig minskning i Falsterbo. Även här har emellertid minskningen planat ut det senaste decenniet och höstens drygt 1 700 ex är en jämförelsevis hög siffra. Majoriteten häckar i Norge och arten är för sällsynt för att omfattas av häckfågelinventeringarna. I Danmark visar vinterindex negativa, om än inte signifikanta, värden. Den kraftiga sentida ökningen i Sydsverige av den sydliga gråsiskerasen cabaret har inte slagit igenom i häckfågeltaxeringarna och i Danmark registreras något överraskande en minskning under perioden (Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Höstens låga siffra förefaller främst ha

bestått av sydliga gråsiskor. För detta talar en majoritet bland de ringmärkta under hösten samt avsaknaden av snösiskor. Nominatfåglarna förefaller alltså ha hittat tillräckligt med mat längre norrut.

Endast 154 mindre och 336 större korsnäbbar ligger väl under medel, varför tillgången på såväl gran- som tallfrö sannolikt varit god norrut. Långsiktigt anas en ökning av antalet sträckande större korsnäbbar, till skillnad från den mindre arten som fluktuerar mer oregelbundet. Detta stöds av en ökning i standardrutterna sedan 1998. Totalt åtta rosenfinkar bokfördes, vilket ligger klart över medel. En viss ökning efter bytet av sträckobservatör speglar sannolikt inte det svenska beståndet. Domherrens uppträdande är invasionsartat med stora fluktuationer mellan åren utan någon tydlig trend. Höstens 81 ex ligger långt under medel (Tabell 4). I Finland har arten ökat signifikant sedan 1983 (Vaisänen 2006) medan de svenska häckfågelinventeringarna visar på en långsiktig nedgång. För tredje hösten i rad noterades en hög siffra för stenknäck. Detta gör att arten kommit upp på listan över signifikant ökande arter. På grund av många tidigare nollår får detta dock anses vara något osäkert. I häckfågeltaxeringarnas relativt låga antal finns ingen tydlig ökning vare sig i Sverige eller i Danmark, medan standardrutterna redovisar en uppgång sedan 1998. Endast två lappsparvar utgör den näst lägsta siffran hittills och förstärker den långsiktigt negativa trenden. Snösparven har fluktuerat en hel del, men totalt har en nedgång ägt rum under perioden. Denna förstärks av låga siffror sedan sekelskiftet. Allmänt anses snösparven ha minskat i landet och standardrutterna antyder en negativ utveckling sedan 1998 (Lindström & Green 2013).

Gulsparven uppvisar en signifikant negativ trend för hela perioden. Häckfågeltaxeringarna pekar på en likartad successiv nedgång i Sverige och Danmark (Lindström & Green 2013, Heldbjerg & Lerche-Jørgensen 2012). Efter 4380 utsträckande under fjolåret utgör höstens knappt 1 700 en klar besvikelse. I Finland

ökar arten i norr men minskar i söder (Vaisänen 2006). Den svenska nedgången kan inte förklaras av att en större andel övervintrar, då även index från vinterräkningarna sjunkit liksom i Danmark. En mer trolig förklaring är att arealen stubbåker vintertid minskat kraftig i samband med en övergång från vårsådd till höstsådd. För ortolansparven gäller en uppgång till 1980-talet och en kraftigare minskning sedan dess. Höstens åtta fåglar förstärker tyvärr denna utveckling. Den sentida minskningen är slående inom hela det svenska utbredningsområdet och arten är snart borta som häckfågel söder om Norrland (Strid & Eriksson 2012). Sävsparven har generellt minskat sedan 1970-talet, vilket stöds av en negativ trend i häckfågelräkningarna. En viss ökning i Falsterbo sedan sekelskiftet motsvaras av oförändrade antal i standardrutterna som inleddes 1998 och i det danska häckfågelindeket. För andra hösten i rad registrerades en utsträckande dvärgsparv. Tidigare finns enstaka fåglar från 1978 och höstarna 2000–2002 under september–början av november.

Mediandatum

Den tidsmässiga passagen förbi Nabben varierar starkt mellan olika flyttare. Arter som t.ex. sparvhök och fiskmåsar har en utdragen passage som i princip varar hela hösten. I andra ändan återfinns de vars huvudpassage är inskränkt till några få dagar, typ vissa invasionsarter och adulta bivråkar. Ett sätt att spegla sträcktoppen är att tala om mediandatum, d.v.s. det datum då 50 % av årets sträck passerat. Man kan då t.ex. få en sträckordning för samtliga arter, rovfåglar etc. I dessa dagar talas det mycket om klimatförändring och det kan då vara intressant att se ifall fåglarna svarar på generella temperaturförskjutningar. Jag har därför med hjälp av Spearman Rank korrelation kontrollerat ifall det finns några konstanta förändringar av mediandatum under perioden 1973–2012. De arter som visar tydliga tendenser åt ena eller andra hållet presenteras i Tabell 3. I vissa fall, som flertalet rovfåglar och vadare, skiljer sig den tidsmässiga

TABELL 3

Arter som uppvisar en tydlig senareläggning respektive tidigareläggning av mediandatum i Falsterbo 1973–2012.

Species showing an obvious positive or negative trend in median date at Falsterbo 1973–2012.

Spearman Rank (r): * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$.

Senare median <i>Later median</i>				Tidigare median <i>Earlier median</i>			
Art	r	P	Sign	Art	r	P	Sign
Mindre sångsvan	0,59	4,101	***	Större strandpipare	-0,54	-3,636	***
Grågås	0,56	3,857	***	Sjöorre	-0,52	-3,507	***
Glada	0,48	3,173	**	Kustpipare	-0,46	-3,038	**
Sångsvan	0,48	3,150	**	Grönbenä	-0,47	-3,013	**
Bergand	0,41	2,623	**	Gravand	-0,46	-3,005	**
Kaja	0,40	2,548	*	Sillgrissla	-0,50	-2,878	**
Smålom	0,38	2,447	*	Strandskata	-0,43	-2,750	**
Blå kärrhök	0,37	2,383	*	Trädpiplärka	-0,42	-2,745	**
Bläsand	0,37	2,346	*	Kustlabb	-0,39	-2,525	*
Steglits	0,36	2,264	*	Duvhök	-0,39	-2,486	*
Storskrake	0,36	2,260	*	Mindre skrikörn	-0,40	-2,482	*
Sädesärla	0,35	2,197	*	Råka	-0,38	-2,435	*
Skäggdopping	0,38	2,174	*	Skärfläcka	-0,37	-2,314	*
Skogsduva	0,31	1,980	*	Rosenfink	-0,39	-2,160	*
Gräsand	0,29	1,826		Mindre korsnäbb	-0,35	-2,118	*
Rödvingetrast	0,27	1,654		Kärnsnäppa	-0,33	-2,114	*
Snatterand	0,31	1,618		Drillsnäppa	-0,35	-2,114	*
Skedand	0,25	1,557		Ängspiplärka	-0,33	-2,083	*
Fältpiplärka	0,23	1,407		Småspov	-0,34	-2,054	*
Ornvåk	0,23	1,396		Varfågel	-0,32	-2,035	*
Trana	0,23	1,372		Fiskgjuse	-0,32	-2,025	*
Vinterhämsling	0,22	1,341		Småskrake	-0,32	-2,011	*
Sädgås	0,21	1,318		Storlom	-0,37	-1,897	
Stjärtand	0,21	1,316		Gulhämsling	-0,29	-1,814	
Brunand	0,22	1,311		Bo/Bergfink	-0,28	-1,753	
Gulspurv	0,20	1,252		Havsörn	-0,28	-1,740	
Hussvala	0,18	1,118		Småtärna	-0,28	-1,724	
Större pipplärka	0,20	1,106		Grönsiska	-0,28	-1,720	
Svart stork	0,22	1,043		Skogssnäppa	-0,27	-1,648	
				Vitkindad gås	-0,25	-1,573	
				Kricka	-0,25	-1,546	
				Berglärka	-0,25	-1,465	
				Tornfalk	-0,23	-1,427	
				Sandlöpare	-0,23	-1,424	
				Rödstrupig pipplärka	-0,23	-1,412	
				Brun kärrhök	-0,23	-1,411	
				Gluttsnäppa	-0,23	-1,411	
				Dvärgmå	-0,23	-1,402	
				Spurv	-0,22	-1,357	
				Myrspov	-0,22	-1,334	
				Småsnäppa	-0,21	-1,298	
				Backsvala	-0,21	-1,278	
				Pilgrimsfalk	-0,20	-1,263	
				Spovsnäppa	-0,21	-1,257	
				Kanadagås	-0,23	-1,221	
				Gråhäger	-0,20	-1,219	
				Ängshök	-0,20	-1,179	

passagen mellan adulta och juvenila fåglar. I detta sammanhang har dock endast artens samlade median använts. Nedan ges några kommentarer till de observerade förändringarna.

När det gäller arter som senarelagt sin sträcktopp finns det ett uppenbart samband. Det rör sig främst om kortflyttare vilka dröjer kvar längre hos oss efterhand som höstarna blivit mildare. Här handlar det sannolikt om att fåglarna inte är lika pressade av att komma iväg som tropikflyttarna, för att t. ex. hinna med ruggningen i vinterkvarteren. De kan i stället stanna kvar så länge det är någorlunda varmt och det finns tillräckligt med föda. I extremfall leder detta till att en del arter, som exempelvis sångsvan, gräsand och knipa, i högre grad väljer att övervintra norr om Falsterbo. Störst förändring uppvisar grågås för vilken mediandatum har förskjutits från 21 september på 1970-talet till 22 oktober de senaste tolv åren. Stora antal dröjer sig kvar i Skåne, där de under hösten bland annat livnär sig på spill från sockerbetsskörden. För flertalet arter handlar det dock bara om en förskjutning på några få dagar. De enda riktiga tropikflyttarna i denna grupp är fältpiplärka och hussvala, men någon bra förklaring till varför just dessa flyttar senare har jag inte. Möjligen skulle man kunna tänka sig att en högre andel andrakullar försenar sträcket för t.ex. hussvala och sädesärta.

I fallet med en tidigareläggning av sträcket är bilden mer splittrad (Tabell 3). Den mest uppenbara allmänna förklaringen är att sträcket startar efter det att häckningen slutförts. En tidigare häckningsstart, möjliggjord av en tidigare vår, skulle i så fall resultera i tidigare bortflyttning. I gruppen återfinns flera tropikflyttare. För en del sådana har man visat att det är viktigt att komma tidigt till vinterkvarteret för att ockupera ett territorium med god näringsstatus och för att ha tid att genomföra den energikrävande ruggningen. Detta möjliggör sedan att fåglarna kan återkomma tidigare på våren för att starta häckningen före konkurrerande individer/arter. Samma sak skulle även kunna gälla för vadare som lämnar häckplatsen tidigt för att

flytta till näringsrika områden som Vadehavet. Här skulle det dock vara önskvärt att skilja på unga och gamla fåglar. Eftersom de adulta flyttar tidigare skulle ju faktiskt en tidigareläggning kunna spegla en minskande andel juvenila bland sträckarna. Störst förändring hittar vi hos större strandpipare, där mediandatum förskjutits från 29 augusti på 1970-talet till 18 augusti de senaste tolv åren. För kortflyttare som ängs-
piplärka och sparvhök får man väl anta att även dessa följer ett fast tidsschema. Vi vet t.ex. att de adulta sparvhökarna avslutar vingruggningen före höstflyttningen. Det samma skulle då gälla för invasionsflyttare som mindre korsnäbb och grönsiska, där frösättningen tidigareläggs av mildare väderlek. Hos sparvhöken sträcker ungfågeln klart före de adulta varför en tidigare median antyder att häckningsframgången efterhand blivit bättre. Av Tabell 1 framgår att ungfågelsandelen varit något högre de senaste sju åren jämfört med perioden 1986–2005.

Foto: Björn Malmhagen.

REFERENSER

- Bengtsson, K. 2012. *Rara häckfåglar i Skåne 2012*. – Anser 51:4; 33-34.
- Bergendahl, R. 2009. *Fältpiplärka i Skåne 2008*. – Anser 48: 207-212.
- Birkö, T. 2011. *Kungsörnen i Sverige under tio år*. – SOF. Fågelåret 2010: 31-39.
- Fransson, T. & Pettersson, J. 2001. *Svensk ringmärkningsatlas. Vol. 1. Naturhistoriska riksmuseet & Sveriges Ornitologiska Förening, Stockholm*.
- Grønlien, H. 2004. *Hønebauken i Norge - Bestandens status og utvikling siste 150 år*. – Vår Fuglefauna 27: 172-176.
- Honkala, J., Björklund, H. & Saurola, P. 2010. *Breeding and population trends of common raptors and owls in Finland in 2009*. – Linnut-vuosikirja 2009: 78-89.
- Honkala, J., Saurola, P. & Valkama, J. 2011. *Breeding and population trends of common raptors and owls in Finland in 2010*. – Linnut-vuosikirja 2010: 53-63.
- Hario, M. & Rintala, J. 2011. *Population trends of the archipelago birds along Finnish coasts in 1986–2010*. – Linnut-vuosikirja 2010: 41-51.
- Heldbjerg, H. & Lerche-Jørgensen, M. 2012. *Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark, Punkttællingsprojektet 2011*. – Fugleåret 2011: 7-20, DOF.
- Holling, M. 2012. *Rare breeding birds in the United Kingdom in 2010*. – British Birds 105: 352-416.
- Ivarsson, K. 2011. *Rara häckfåglar i Skåne 2012*. – Anser 51:4; 32-33.
- Kjellén, N. 2012. *Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2011*. – Fåglar i Skåne 2011: 5-42.
- Lammi, E. 2010. *The occurrence of the Black-headed Gull and the Little Gull in Finland in 2008*. – Linnut-vuosikirja 2009: 28-35.
- Lindström, Å & Green, M. 2013. *Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. – Årsrapport för 2012*. Biologiska institutionen, Lunds universitet.
- Lyngs, P. 2008. *Status of the Danish breeding population of Eiders Somateria mollissima 2000–2002*. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 102: 289-297.
- Nielsen, J. T. & Storgård, K. 2006. *Duehøgen i Danmark*. – Dansk Orn. Foren. Tidsskr. 100: 7-8.
- Nilsson, L. 2008. *Changes in numbers and distribution of wintering waterfowl in Sweden during forty years, 1967-2006*. – Ornis Svecica 18: 135-226.
- Nilsson, L. 2012. *Inventering av sjöfågel, gäss och tranor i Sverige – Årsrapport från 2011/2012*. Biologiska institutionen, Lunds universitet.
- Nyegaard, T. 2012. *Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 2011*. – Fugleåret 2011: 125-155. DOF.
- Ollila, T. & Koskimies, P. 2008. *The conservation status of the Golden Eagle and Peregrine Falcon in Finland*. – Linnut-vuosikirja 2007: 8-17.
- Olofsson, P. 2011. *Rara häckfåglar i Skåne 2012*. – Anser 51:4; 34.
- Ottosson, U., Ottvall, R., Elmberg, J., Green, M., Gustafsson, R., Haas, F., Holmqvist, N., Lindström, Å., Nilsson, L., Svensson, M., Svensson, S. & Tjernberg, M. 2012. *Fåglarna i Sverige – antal och förekomst*. SOF, Halmstad.
- Rees, E. C. & Beekman, H. 2010. *Northwest European Bewick's Swans: a population in decline*. – British Birds 103: 640-650.
- Ryttman, H. 2004. *Fiskgjusen i Sverige – resultat av riksinventeringen 2001*. – SOF. Fågelåret 2003: 81-90.
- Saurola, P. 2011. *Finnish Ospreys (Pandion haliaetus) in 2010*. – Linnut-vuosikirja 2010: 29-35.
- Stjernberg, T., Koivusarri, J., Högmänder, J., Nuuja, I. & Lokki, H. 2011. *Population size and nesting success of the White-tailed Sea Eagle (Haliaeetus albicilla) in Finland 2009–2010*. – Linnut-vuosikirja 2010: 19-27.
- Strid, T. & Eriksson, A. (red.) 2012. *Fågelrapport 2011*. – SOF. Fågelåret 2011: 57-157.
- Vaisänen, R. A. 2006. *Monitoring population changes of 86 land bird species breeding in Finland 1983–2005*. – Linnut-vuosikirja 2005: 83-98.

SUMMARY

Since 1973 the Swedish Environmental Protection Agency has organised counts of the migration passing the southwesternmost point (Nabben) of the Falsterbo peninsula. From 2001 these counts are performed by two observers recording all species from dawn until 14.00 between August 1 and November 20. As far as possible the age is determined among raptors and some other larger birds. Tables 1-2 show the proportion of juveniles in raptors and some other species since 1986. This autumn's migration divided into decades together with the mean 1973–2011 is depicted in Table 4. A total of 168 species are included here. Up to date information on trends and annual and daily figures can be found on the homepage of Falsterbo Bird Observatory: www.falsterbofagelstation.se/index_e.html

The grand total of 4.2 million migrants is the highest so far, compared with an average of 1.6 million. This is mainly due to high numbers of the most common category Chaffinch/Brambling, constituting 59 % of the total. Dominating westerly winds concentrated the migration to the peninsula. Bad weather and a lack of rodents in Northern Scandinavia resulted in a poor breeding season up there, but the result was generally fairly good in Southern

Sweden. A total of 66,985 raptors is the highest so far. As many as 68 % of these were Eurasian Sparrowhawks, while Common Buzzard occurred in fairly low numbers. Increasing species did well with a new all time high in Red Kite, Eurasian Sparrowhawk and Peregrine Falcon. The development in the 16 most common raptor species is shown in Figure 1. The proportion of young was generally lower than last year, especially in the northern rodent specialists. The passage of Long-tailed, Blue and Great tits were very spectacular. Apart from Waxwing other irruption species occurred in low numbers.

After last autumns high figure the number of Honey Buzzards decreased to fairly low 3,846. However the proportion of juveniles was again high with 20 %, indicating a good breeding season. The number of Black Kites has increased in later years, and 37 migrants are only second to 41 the previous autumn. The proportion of young birds is climbing, indicating more breeding pairs in Sweden. In Red Kite 3,089 constitutes a new all time high. As many as 1017 of these passed on October 11. The Swedish population is now well over 2,000 pairs. A decreased proportion of juveniles in later years may indicate that the higher densities have resulted in fewer fledged young. A general increase in the White-tailed Eagle is well reflected at Falsterbo. This years comparatively low 33 migrants most likely reflect the mild weather in late autumn. The Marsh Harrier increased sharply the first 25 years, but numbers have been more stable in later years. This may reflect a saturated population and the proportion of juveniles was low. After the good season 2011 the number of Northern Harriers was more normal. The long term trend is however negative.

The invasion of mainly juvenile Pallid Harriers the previous autumn was follow by well above average numbers of primarily second-year birds. The number of Montagu's Harriers has fluctuated rather much during the period and this years eight migrants is an average number.

The 41 Goshawks is above average and included eight adults, which is more than normal. A total of over 45 thousand Eurasian Sparrowhawks means an all time high for the second year in a row. Highest daily totals were 3,356 on October 7 and 4,224 on October 10. The proportion of juveniles was comparatively high with 84 %, most likely reflecting a good breeding season. On the other hand the secondmost common species, Common Buzzard, was surprisingly scarce. One explanation may be that a higher proportion left Sweden further north. Here raptors are counted at Hellebäck on the Danish side, where the strait is narrower. After good numbers the two previous autumns Rough-legged Buzzard was again down in numbers. The proportion of young was extremely low reflecting a breeding failure. Among the adults many were second-year birds from last years good breeding season. Rare eagles included one Imperial and six Lesser Spotted, while Greater Spotted Eagle failed to appear for the fourth time since the start. A total of nine Golden Eagles is the highest number so far in this mainly resident species. The positive long-term trend in the Osprey seems to be slowing down in later years. In spite of poor rodent numbers up north Common Kestrel again occurred in good numbers. The explanation is probably a high number of second-year birds, since the proportion of juveniles was well below average. The same is most likely true in Merlin also migrating in good numbers. In Hobby the long time trend appears to be stable, with signs of an increase in later years. The Peregrine is increasing at Falsterbo, reflecting growing numbers in Fennoscandia. This years 144 is again an all time high, with up to nine migrants on September 6 and 7. A few birds showed characters of the Russian subspecies *calidus*.

The earlier increase in Bewick's Swan seems to have halted in line with a lower wintering population in Northwest Europe. In the other two swans fewer migrants may reflect increasing numbers wintering further north in Sweden.

However at least the Mute Swan was negatively affected by the two strong winters 2009–2011. Most species of geese show a significantly positive trend reflecting increasing populations. The new all time high in Barnacle Geese is now 182 thousand. Of these 35 thousand migrated on October 12. In Brent Goose close to 45,000 counted is the highest number in many years in spite of a comparatively low proportion of juveniles. Most dabbling ducks again occurred in numbers above average, reflecting growing populations. In Eurasian Wigeon 15,700 is the highest number so far. More birds wintering north of Falsterbo and a higher proportion migrating after the counts end in autumn may explain the general decline in Mallard, Common Pochard, Tufted Duck and Goldeneye. In Common Eider there has been a dramatic decrease since the peak in the mid 1990s, reflecting lower breeding numbers in the Baltic. However the number this autumn is the highest in eleven years. Common Scoter is increasing with an all time high of 15,400. Also 2,600 Red-breasted Mergansers is the highest number so far. Divers as well as grebes seems to be doing fairly well at the moment. The 391 Grey Herons is a high figure in spite of the two cold winters. The 63 White Storks originate in the Swedish reintroduction programme, while three Black Storks is the highest number in many years.

The number of Common Cranes reflect the marked population increase in Sweden. Only 12 % juveniles is close to the average. Due to fine weather in August the numbers of migrating adult waders were generally below average. Also juveniles in September were generally fairly scarce and the production of young on the Russian tundra was obviously poor. Most waders fluctuate strongly between years but the long-time trend is positive in Bar-tailed Godwit, Grey Plover, Golden Plover and Knot. On the other hand species like Common Snipe and Lapwing are still decreasing. A comparatively high figure in the later species may however

indicate a change. Among the *Tringa*-species Greenshank and Green Sandpiper seem to be doing generally well at the moment, while most other species appear to be more stable. A total of 201 migrating Curlews on August 10 is an all time high.

Only one juvenile Pomarine Skua may reflect a poor breeding season but on the other hand 43 young Long-tailed Skuas is well above average. The number of Arctic Skuas was again fairly high, although the proportion of juveniles was considerably lower than in the previous autumn. A total of 1,161 Little Gulls reflect growing numbers around the northern Baltic. Black-headed Gull shows a long-term decrease, but over 10,000 migrants is well above average. The Common Gull on the other hand shows a more continuous increase during the period. Most Lesser Black-backed Gulls at Falsterbo belong to the western subspecies *intermedius*, which seems to be increasing along the West Coast. All 57 Kittiwakes came migrating from the Baltic. The small number of Caspian Terns reflect a decreasing population in the Baltic. Both Common and Arctic Tern show a long-term increase, but the latter was surprisingly scarce this autumn. The 77 Little Terns is the highest number in many years while Black Tern was comparatively scarce.

The number of Stock Doves was again well above average and the species is doing well at the moment. Wood Pigeon is showing a general increase over the whole period and 492,000 is the highest figure so far. The highest daily count was 120,700 on October 11. The long term decrease in Collared Dove continues. Short-toed Owl is generally scarce, but eleven migrants is well above average. The number of migrating Swifts fluctuates markedly, but numbers have decreased in later years. As in the breeding censuses Skylark numbers have decreased since the 1970s, but have recovered somewhat since the turn of the century. Woodlark was much more common in Falsterbo during the 1950s, but after a long decline numbers have

generally increased since the early 1990s. Shore Lark is decreasing fast as a breeder in northern Scandinavia, reflected by the lack of migrants. Barn Swallow decreased until the 1990s but has since then increased again. The new all time high of 55,600 included a new daily record of 14,350 on August 31. In the other two swallows the long term decline is however continuing. The population of Tawny Pipit has decreased to only 42 pairs in Scania in 2008, mirrored by a heavy decline in the numbers at Falsterbo. The trend in Tree Pipit seems to be positive at the moment, with nine good years in a row. Meadow Pipit fluctuates fairly much and did not do so well with only 6,300 migrants. Red-throated and Rock Pipit are generally on the way down, but 48 and 65 respectively are among the higher figures in later years. Also Yellow Wagtail has done better this century after a previous decline. The Grey Wagtails is still recovering after the two harsh winters. A general decline in White Wagtail can be seen also in the breeding census, in spite of higher numbers in later autumns.

A fairly mild irruption of Waxwings continued after the counts had ended. The Hedge Accentor is difficult to count at Nabben but on October 20 as many as 555 migrated. The only thrush increasing at Falsterbo is the Mistle Thrush. The record passage of 3,680 on October 6 strongly contributed to the new all time high. Other thrushes fluctuate strongly mainly due to weather conditions. An impressive passage of tits resulted in new annual as well as daily highs in Long-tailed, Blue and Great Tit. Of 225 Long-tailed Tits 113 passed on October 11. An unusually good production of young followed by poor food conditions in autumn resulted in a spectacular passage of Blue Tits. As many as 87,400 ventured out over the sea on October 1 and the total ended in over 285,000. This can be compared with an earlier high of 137,000 in 1996. Among these were also 6,145 Great Tits with 2,260 on October 3.

After last years high figure the number of Great Grey Shrikes was again below average.

Small numbers of Jays and Nutcrackers were seen on the peninsula, but no actual migration was recorded. The Jackdaw numbers have now been comparatively low six years in a row. In spite of a pronounced increase in the number of breeding Rooks in Scania figures at Falsterbo have decreased. This must be explained by a higher proportion of resident birds nowadays. All Swedish census data show a heavy decline in the Hooded Crow over the period, but the reasons behind this are far from clear. In the Starling falling numbers have been attributed to the general decline of pasture land in Sweden. However this years figure is the highest since 1992.

The highly fluctuating numbers of migrating Chaffinch/Brambling is the main factor governing the annual total at Falsterbo. This years 2.4 million is only second to 2.5 million in 1975. The migration was quite impressive with over 100,000 birds on ten different days and a peak of 380,000 on October 3. There is a tendency towards an earlier passage with more good days already in September in later years. Rough estimates of the percentage of Bramblings on the good migration days resulted in a total of 2 %, corresponding to 422,000 migrants. The Greenfinch has increased markedly over most of the period. However the last five years show much lower figures. Most likely this is primarily caused by the parasite infection *Trichomonas gallinae*. Numbers have gone down significantly also in other studies. In contrast the 10,500 Goldfinches constitutes an all time high. Both Linnet and Twite have decreased significantly since 1973, but this years figures are comparatively high. A general increase in Siskin is supported by a total of 87,000, with 32,000 on September 27. The few Redpolls on the move belonged to the southern subspecies *cabaret*. Both Common and Parrot Crossbill occurred in numbers well below average. A new fairly high figure in Hawfinch means that it is now among the significantly increasing species. Bullfinches on the other hand were almost totally

absent. Most buntings seem to be on the decline with a general negative trend in Yellowhammer, Ortolan Bunting, Reed Bunting as well as Snow Bunting. This is also supported by data from the breeding census in the first three species. In Lapland Bunting there is no clear trend over the period, but only two birds is one of the lowest figures ever. Rare buntings included one Little.

The median date is the time when 50 % of the autumns total has passed. This can be used to mirror differences in timing of the passage between species as well as between age groups. In these days there is much talk about the effects of global warming. It is thus interesting to see if there are any consistent differences in the timing of passage during the period. With the help of Spearman rank correlation this was controled in the whole material. Species showing clear tendencies are listed in Table 3. Those migrating later are primarily short-distance migrants.

Among these there is generally less of a rush to reach the wintering grounds in order to secure a good territory and/or have time to accomplish the energy-demanding moult. Generally warmer weather resulting in a longer growth season means that birds can stay longer if they wait until food resources deteriorate. In extreme cases this leads to birds wintering north of Falsterbo instead of migrating. The group migrating earlier is more heterogenous. The most obvious explanation for this change is that a milder climate results in an earlier start and end of the breeding season. Birds leaving as soon as the breeding has been completed are thus able to migrate south earlier.

NILS KJELLÉN
Ekologihuset
SE-223 62 Lund
nils.kjellen@biol.lu.se

Foto: Lars-Olof Landgren.

TABELL 4

Sträcket i Falsterbo hösten 2012 uppdelat på dekader samt medel för perioden 1973–2011.

Migration at Falsterbo in the autumn 2012 divided in decades and mean 1973–2011.

	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Totalt Total	Medel Mean
Knösivan	27	12	2	18	13	89	78	67	33	7	6	352	631
Mi sångsvan	0	0	0	0	0	0	20	24	169	35	45	293	196
Sångsvan	0	0	0	0	0	1	0	7	95	21	41	165	151
Sädgås	0	0	0	0	0	139	22	27	44	2	164	398	134
Bläsgås	0	0	0	0	0	427	239	274	257	38	30	1265	404
Grågås	120	0	0	150	40	490	4440	470	1630	130	80	7550	3763
Kanadagås	0	11	0	80	29	82	10	0	2	0	5	219	118
Vitkindad gås	160	150	80	1940	780	4840	53600	69690	48610	1550	635	182035	18176
Prutgås	0	0	0	700	3011	35645	5058	274	33	19	2	44742	9609
Rödhalssad gås	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1
Rostand	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Gravand	177	89	125	14	0	0	5	0	0	0	0	410	396
Bläsand	6	10	1376	2510	2440	3890	4410	630	460	20	0	15752	6541
Snatterand	0	0	0	0	3	0	0	0	6	0	0	9	8
Kricka	270	180	420	390	140	420	220	37	0	0	0	2077	877
Gräsand	0	0	13	0	0	6	10	8	54	0	36	127	340
Stjärtand	0	15	569	612	293	704	175	11	0	0	0	2379	926
Årta	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Skedand	13	7	71	14	15	35	28	0	28	0	1	212	171
Brunand	0	0	1	0	0	0	0	0	30	0	2	33	45
Vigg	55	4	14	25	4	21	40	24	91	16	25	319	399
Bergand	0	0	0	0	0	5	2	3	12	25	0	47	230
Ejder	3160	450	1540	680	1750	36540	28210	22840	2610	480	250	98510	94549
Alförrädare	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
Alfågel	0	0	0	0	0	0	0	4	1	13	0	18	50
Sjöorre	5340	240	1950	2320	580	3650	860	76	180	95	86	15377	3890
Svärta	11	2	20	43	10	127	29	15	46	42	6	351	239
Knipa	0	0	0	0	0	37	12	25	23	29	43	169	344
Salskrake	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5	4	9	2
Småskrake	0	0	10	50	240	670	1070	175	146	140	100	2601	1261
Storskrake	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	26	29	41
Smålom	1	0	7	94	114	127	99	77	60	97	7	683	331
Storlom	0	2	14	27	21	10	13	10	7	6	2	112	120

FORTS.

TABELL 4 – FORTS.

	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Totalt Total	Medel Mean
Skäggdopping	0	2	1	0	0	3	7	4	0	0	0	17	7
Gråhakedopping	1	1	8	8	6	13	6	2	7	1	0	53	18
Svarthakedopping	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0
Gråhäger	125	71	38	18	19	51	35	9	20	5	0	391	138
Svart stork	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1
Vit stork	0	0	0	0	37	0	0	26	0	0	0	63	3
Bivråk	1	46	1779	1167	730	104	19	0	0	0	0	3846	6913
Brun glada	0	5	5	1	13	7	4	1	1	0	0	37	10
Röd glada	1	58	0	3	118	485	572	1208	589	18	37	3089	876
Havsörn	3	2	0	1	0	0	1	10	16	0	0	33	17
Brun kärrhök	57	138	203	212	152	77	57	14	1	0	0	911	620
Blå kärrhök	2	5	10	19	16	18	53	34	23	10	9	199	270
Stäpphök	0	0	8	7	8	4	2	0	0	0	0	29	3
Ängshök	1	4	3	0	0	0	0	0	0	0	0	8	8
Duvhök	0	0	0	0	0	0	0	0	28	6	7	41	33
Sparvhök	54	1265	3242	5755	5095	6915	16478	4706	1166	342	278	45296	18717
Ornvråk	1	164	6	41	449	861	1065	5037	3021	0	6	10651	14086
Fjällvråk	0	0	2	6	17	82	269	253	57	5	3	694	969
Mindre skrikörn	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	0	5	3
Kejsarörn	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Kungsörn	0	0	0	0	0	0	0	6	3	0	0	9	2
Fiskguse	30	42	95	56	32	12	3	1	0	0	0	271	263
Tornfalk	49	231	132	256	197	158	209	17	3	1	1	1254	591
Stenfalk	1	5	36	55	104	69	104	14	8	3	3	402	241
Lärfalk	1	1	11	22	14	13	3	1	0	0	0	66	51
Pilgrimsfalk	3	8	15	39	31	14	14	11	5	1	2	143	35
Trana	0	0	0	4	2	3120	468	247	35	0	0	3876	999
Strandkata	162	2	11	10	0	3	0	0	0	0	0	188	298
Skärfläcka	35	23	8	36	0	0	0	0	0	0	0	102	59
Ml. strandpipare	2	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	4
St. strandpipare	593	121	197	114	60	30	12	0	0	0	0	1127	1138
Ljungpipare	259	89	177	42	2	217	74	91	9	0	9	969	625
Kustpipare	238	26	24	15	21	26	48	0	0	0	0	398	288
Tofsvipa	0	0	0	0	0	115	69	394	669	0	125	1372	565
Kustsnäppa	208	34	155	97	118	39	16	0	0	0	0	667	599
Sandlöpare	5	18	44	9	20	1	4	0	0	0	0	101	69
Småsnäppa	3	3	0	6	4	3	0	0	0	0	0	19	104

FORTS.

TABELL 4 – FORTS.

	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Totalt Total	Medel Mean
Mosnäppa	8	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	10	3
Spovsnäppa	16	1	10	3	1	0	0	0	0	0	0	31	115
Skårnäppa	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0
Kårnäppa	1550	285	185	455	550	300	70	0	0	0	0	3395	5598
Brushane	22	21	16	10	23	19	0	1	1	0	0	113	193
Enkelbeckasin	21	22	57	52	18	107	7	1	2	0	0	287	286
Myrspov	200	114	111	53	21	21	18	0	0	0	0	538	253
Småspov	43	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	44	18
Storspov	330	124	70	21	2	0	0	0	0	0	0	547	227
Svartsnäppa	27	12	2	16	1	1	0	0	0	0	0	59	70
Rödbena	81	12	16	6	0	0	0	0	0	0	0	115	197
Gluttsnäppa	83	51	9	4	1	0	1	0	0	0	0	149	180
Skogssnäppa	8	7	1	0	0	0	0	0	0	0	0	16	11
Grönbenä	22	22	10	0	0	0	0	0	0	0	0	54	97
Drillsnäppa	27	5	5	0	0	0	0	0	0	0	0	37	44
Roskarl	26	12	18	5	0	0	0	0	0	0	0	61	37
Smalh. simsnäppa	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	2
Bredstjärtad labb	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	6
Kustlabb	2	3	50	12	9	4	0	3	0	0	0	83	44
Fjälllabb	0	0	30	6	6	0	1	0	0	0	0	43	8
Storlabb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1
Ob. labb	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	3
Svarthuvad mås	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	3	1
Dvärgmå	2	1	26	16	67	455	125	368	92	8	1	1161	363
Skrattmå	2883	2655	1550	233	162	1399	332	285	117	244	235	10095	7262
Fiskmå	3883	1143	733	479	405	551	660	373	401	959	810	10397	2546
Silltrut	23	54	82	50	76	15	32	11	2	0	0	345	76
Tretåg mås	0	0	0	0	0	0	0	2	22	27	6	57	10
Skräntärna	1	6	1	2	0	0	0	0	0	0	0	10	10
Fisktärna	1017	173	716	315	149	13	7	0	0	0	0	4169	1849
Silvertärna	254	16	28	11	9	2	0	0	0	0	0	455	234
Fisk/silver	374	72	865	563	40	0	0	0	0	0	0	Omr.	
Småtärna	61	4	12	0	0	0	0	0	0	0	0	77	64
Svarttärna	3	1	19	1	0	0	0	0	0	0	0	24	58
Sillgrissla	0	0	0	4	10	7	14	7	6	8	1	67	253
Tordmule	0	0	0	0	3	3	4	16	7	4	1	44	46
Sillgr/tordm	0	0	0	0	0	2	3	2	8	1	0	Omr.	

FORTS.

TABELL 4 – FORTS.

	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Totalt Total	Medel Mean
Skogsduva	0	8	4	364	208	1249	4892	3138	563	182	112	10720	7921
Ringduva	0	0	0	0	0	948	71520	387040	23690	6500	2135	491833	241631
Turkduva	0	0	0	0	0	0	0	2	10	0	0	12	52
Jorduggla	0	0	0	0	0	0	6	6	1	0	0	13	3
Tornseglare	0	275	195	14	15	3	3	0	0	0	0	505	7081
St. hackspett	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	14
Ml. hackspett	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1
Trädläarka	0	0	0	0	2	299	966	786	68	42	31	2194	1221
Sångläarka	0	0	0	0	0	108	269	848	98	19	39	1381	1696
Backsvala	0	560	499	658	187	93	5	3	1	0	0	2006	3398
Ladusvala	0	4418	18409	4770	9694	16599	1239	444	23	2	0	55598	23645
Hussvala	0	2537	1517	196	164	90	4	2	1	0	0	4511	5097
Större piplärka	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	2	2
Fältpiplärka	0	4	2	3	0	0	0	0	0	0	0	9	28
Trädpiplärka	150	12680	11400	1230	840	271	41	4	2	0	0	26618	23178
Ångspiplärka	0	0	0	10	544	3688	1498	339	77	65	52	6273	8831
Rödstr piplärka	0	0	4	9	20	15	0	0	0	0	0	48	55
Skärpiplärka	0	0	0	1	15	32	13	2	2	0	0	65	33
Gulärla	340	7880	19890	8330	2500	328	25	1	0	0	0	39294	38426
Citronärla	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Forsärla	0	4	2	22	102	57	34	20	11	5	4	261	177
Sädesärla	0	33	453	1426	358	191	30	13	3	0	1	2508	1174
Sidensvans	0	0	0	0	0	0	0	0	6	329	1930	2265	1425
Jämsparv	0	0	0	9	30	45	15	810	10	0	0	919	80
Koltrast	0	0	0	0	0	0	0	0	8	0	0	8	1
Björktrast	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Taltrast	0	0	0	0	0	0	0	120	1955	0	1310	3385	10592
Rödvingetrast	0	0	0	0	0	300	1770	30	20	0	0	2120	1067
Dubbeltrast	0	0	0	0	0	0	5	30	565	0	65	665	4139
Skäggmes	0	0	0	0	0	47	3743	242	15	0	0	4047	339
Stjärtmes	0	0	0	0	0	0	0	12	9	0	0	21	14
Svartmes	0	0	0	0	0	0	0	174	60	11	0	245	12
Blåmes	0	0	0	0	0	138	320	75	0	0	0	533	699
Talgöxe	0	0	0	0	990	57590	211300	15270	300	0	0	285450	20908
Pungmes	0	0	0	0	0	265	5050	790	40	0	0	6145	525
Varfågel	3	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	5	4
Kaja	0	0	0	0	0	0	8	5	3	0	2	18	20
	0	0	0	0	0	23	551	10946	13350	1650	740	27260	33386

FORTS.

TABELL 4 – FORTS.

	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Totalt Total	Medel Mean
Råka	0	0	0	3	0	88	80	852	1534	654	210	3421	6612
Kråka	0	0	0	0	0	0	0	338	195	79	42	654	3447
Stare	0	480	950	560	1010	9105	17300	54770	13650	4410	3695	105930	109592
Pilfink	0	0	0	0	0	0	0	510	20	0	0	530	246
Bo/bergfink	0	0	0	7985	82680	7097401255600	368950	5220	5150	7625	2442950	757544	6
Gulhämpling	0	0	0	1	0	0	1	6	1	1	0	10	6
Grönfink	0	0	0	0	0	325	970	3835	1590	5230	4490	16440	39135
Steglits	0	0	0	0	240	923	791	2808	1452	1960	2315	10489	2428
Grönska	0	0	0	180	2310	55840	12940	7800	1230	2810	4010	87120	36677
Hämpling	0	0	0	100	720	9760	5625	7855	677	685	140	25562	22731
Vinterhämpling	0	0	0	0	0	0	3	106	587	790	257	1743	1939
Gråska	0	0	0	0	0	10	47	171	37	35	203	503	2081
C. flammea	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	0	154	2250
Loxia curvirostra	75	40	7	2	18	9	0	0	6	14	2	336	768
L. pytyopsittacus	0	0	0	0	3	23	205	83	0	0	0	8	5
Carpodacus erythrurus	1	5	2	0	0	0	0	0	0	0	0	8	1035
Pyrhula pyrrhula	0	0	0	0	0	0	2	18	7	18	36	81	9
Coccothr. coccostraustes	0	0	0	0	0	20	4	36	4	0	0	64	9
Calcarius lapponicus	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	2	15
Plectrophenax nivalis	0	0	0	0	0	0	0	0	28	21	28	77	152
Gulspår	0	0	0	0	0	2	6	292	600	516	270	1686	2947
Emberiza citrinella	0	0	6	0	2	0	0	0	0	0	0	8	38
E. hortulana	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
E. pusilla	0	0	0	0	0	0	0	0	0	34	33	1133	1363
E. schoeniclus	0	0	0	6	16	558	114	272	100	0	0	1	0
E. calandra	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0
SUMMA	22714	37284	70387	45865	120977	972078	1716513	977781	128783	35629	32907	4160918	1641921

